

RAPORT Z DIAGNOZY LOKALNEJ

przeprowadzonej w ramach projektu

„Kulturalne pomosty”

Dom Kultury+ Edycja 2026 – Inicjatywy Lokalne.

Realizator projektu:
Centrum Kultury w Korzennej
Korzenna 475 A, 33-322 Korzenna

Korzenna, 2026

1

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury Dom Kultury+ Edycja 2026

Spis treści

1. WSTĘP	4
2. Charakterystyka gminy Korzenna i lokalnego kontekstu społeczno-kulturowego	6
2.1 Społeczno-demograficzna charakterystyka gminy	6
2.2. Lokalny kontekst społeczno-kulturowy	7
2.3. Mapa lokalnych zasobów społeczno-kulturowych	8
2.4. Centrum Kultury w Korzennej jako lokalna instytucja kultury	10
3. Cele i metodologia diagnozy	11
3.1 Cele diagnozy	11
3.2. Metody i narzędzia badawcze	13
3.3 Charakterystyka respondentów	14
4. Wyniki diagnozy lokalnej	23
4.1 Majówka Korzeńska – diagnoza terenowa i badanie ankietowe	23
4.2 Badanie ankietowe wśród osób korzystających z pływalni w Centrum Sportu i Rekreacji w Korzennej	29
4.3 Badanie ankietowe wśród rodziców uczestniczących w spotkaniach szkolnych	33
4.4 Konsultacje społeczne z seniorami – lokalna pamięć, doświadczenie i potencjał współtworzenia kultury	38
4.5 Konsultacje społeczne z rodzicami uczestników zespołu regionalnego „Mali Lipniczanie” – rodzina jako przestrzeń przekazu kulturowego	43
4.6 Indywidualne wywiady z osobami rzadko uczestniczącymi w życiu społeczno-kulturalnym – między dystansem, a potencjałem zaangażowania	49
4.7 Badanie potencjału kulturotwórczego mieszkańców – twórczość ukryta w codzienności	54
5. Kluczowe wyzwania dla Centrum Kultury w Korzennej	60
5.1 Przekształcanie odbiorców kultury we współtwórców działań	60
5.2 Wydobywanie i aktywizowanie ukrytego potencjału mieszkańców	60
5.3 Zwiększanie dostępności działań kulturalnych	62
5.4 Docieranie do mieszkańców poza mediami społecznościowymi	62
5.5 Wzmacnianie działań międzypokoleniowych	62
5.6 Ochrona i współczesne wykorzystanie lokalnego dziedzictwa	63
5.7 Budowanie lokalnej marki kulturowej gminy	63
5.8 Rozwijanie Centrum Kultury jako centrum relacji społecznych	63
6. Obszary rekomendowane do rozwoju działalności Centrum Kultury w Korzennej	64
6.1 Centrum Kultury jako miejsce współtworzenia, a nie wyłącznie uczestnictwa	65

6.2 Odkrywanie ludzi i lokalnych talentów.....	65
6.3 Kobiety jako ważna siła rozwoju społecznego.....	65
6.4 Budowanie wiary mieszkańców we własne możliwości.....	66
6.5 Międzypokoleniowe dzielenie się doświadczeniem.....	66
6.6 Kultura zakorzeniona w miejscu.....	67
6.7 Kultura bliżej mieszkańców.....	67
6.8 Zielone Centrum Kultury.....	67
6.9 Centrum Kultury jako centrum relacji społecznych.....	68
6.10 Rekomendacje organizacyjne i rozwojowe dla Centrum Kultury w Korzennej.....	68
7. Podsumowanie diagnozy.....	70

1. WSTĘP

Niniejszy raport stanowi podsumowanie diagnozy lokalnej przeprowadzonej przez Centrum Kultury w Korzennej w ramach projektu „Kulturalne Pomosty”, realizowanego w Programie Narodowego Centrum Kultury Dom Kultury+ Edycja 2026 – Inicjatywy Lokalne. Badania zostały przeprowadzone w okresie od 10 do 22 maja 2026 roku i objęły ponad 100 mieszkańców gminy Korzenna reprezentujących różne grupy wiekowe, społeczne i środowiskowe.

Głównym celem diagnozy było rozpoznanie potrzeb, oczekiwań oraz potencjału społeczno-kulturowego mieszkańców, a także identyfikacja zasobów, które mogą wspierać rozwój lokalnej aktywności społecznej i kulturalnej. Ważnym założeniem procesu badawczego było spojrzenie na mieszkańców nie tylko jako odbiorców działań kulturalnych, ale również jako osoby posiadające wiedzę, doświadczenie, umiejętności i pomysły mogące stać się fundamentem przyszłych inicjatyw realizowanych na terenie gminy.

Badania objęły zarówno osoby aktywnie uczestniczące w życiu społeczno-kulturalnym, jak i mieszkańców rzadziej korzystających z oferty instytucji kultury. W procesie diagnostycznym uczestniczyli seniorzy, rodzice, lokalni twórcy i rękodzielnicy, uczestnicy wydarzeń plenerowych, użytkownicy pływalni oraz mieszkańcy funkcjonujący poza stałym obiegiem działań Centrum Kultury. Pozwoliło to spojrzeć na społeczność lokalną z różnych perspektyw i lepiej zrozumieć zarówno czynniki sprzyjające aktywności, jak i bariery ograniczające uczestnictwo w kulturze.

Szczególne uwagę poświęcono identyfikacji lokalnych zasobów społecznych i kulturowych. Przeprowadzone badania pokazały, że gmina Korzenna dysponuje bogatym potencjałem opartym na aktywności mieszkańców, silnych relacjach społecznych, lokalnych tradycjach, działalności zespołów regionalnych, twórczości mieszkańców oraz przywiązaniu do miejsca zamieszkania. Ważnym elementem diagnozy było również rozpoznanie kompetencji i pasji mieszkańców, które mogą stać się podstawą nowych działań społeczno-kulturalnych.

Proces badawczy został zrealizowany z wykorzystaniem metod ilościowych i jakościowych. Obejmował badania ankietowe, konsultacje społeczne, indywidualne wywiady, obserwację uczestniczącą oraz analizę danych zastanych. Takie podejście umożliwiło nie tylko zebranie opinii mieszkańców, ale również głębsze zrozumienie lokalnych

4

procesów społecznych, sposobów uczestnictwa w kulturze oraz relacji budujących wspólnotę lokalną.

Istotnym kontekstem diagnozy były również dwa kierunki rozwoju wskazane w projekcie „Kulturalne Pomosty”. Pierwszy związany był z ideą „Zielonego Centrum Kultury”, wykorzystującego walory przyrodnicze gminy oraz potencjał działań realizowanych w przestrzeni otwartej. Drugi koncentrował się na wzmacnianiu roli Centrum Kultury jako miejsca spotkań, współpracy, kreatywności i międzypokoleniowego dialogu, czerpiącego z lokalnego dziedzictwa i doświadczeń mieszkańców.

Przeprowadzona diagnoza miała charakter nie tylko badawczy, ale również społeczny. Sam proces rozmów, konsultacji i spotkań stał się okazją do budowania relacji pomiędzy mieszkańcami, a Centrum Kultury oraz do wspólnej refleksji nad przyszłością życia społeczno-kulturalnego w gminie. Efektem tych działań jest niniejszy raport, prezentujący najważniejsze wyniki badań, lokalne zasoby, wyzwania oraz rekomendacje służące dalszemu rozwojowi Centrum Kultury w Korzennej jako instytucji otwartej na mieszkańców i współtworzonej przez lokalną społeczność.

2. Charakterystyka gminy Korzenna i lokalnego kontekstu społeczno-kulturowego

2.1 Społeczno-demograficzna charakterystyka gminy

Gmina Korzenna jest gminą wiejską położoną w południowo-wschodniej części województwa małopolskiego, w powiecie nowosądeckim. Obejmuje obszar około 107 km² i należy do większych gmin regionu Sądecczyzny. W jej skład wchodzi szesnaście miejscowości o rozproszonej strukturze osadniczej, charakterystycznej dla terenów Pogórza Rożnowskiego. Układ ten wpływa na codzienne funkcjonowanie mieszkańców, organizację życia społecznego, dostępność usług publicznych oraz uczestnictwo w kulturze.

Zgodnie z danymi zawartymi w Strategii Rozwoju Gminy Korzenna oraz Raporcie o stanie Gminy Korzenna, liczba mieszkańców w ostatnich latach utrzymuje się na stabilnym poziomie z tendencją wzrostową. Pod koniec 2025 roku gminę zamieszkiwało blisko 15 tysięcy osób. Na tle wielu gmin wiejskich regionu Korzenna wyróżnia się stosunkowo korzystną sytuacją demograficzną oraz utrzymującym się potencjałem rozwojowym wynikającym

z obecności rodzin z dziećmi oraz osób w wieku produkcyjnym. Jednocześnie obserwowane są procesy charakterystyczne dla współczesnych społeczności lokalnych, związane ze stopniowym starzeniem się społeczeństwa oraz zmianami struktury wieku mieszkańców. Wzrasta liczba osób starszych, co powoduje konieczność dostosowywania polityki społecznej, edukacyjnej i kulturalnej do potrzeb seniorów przy jednoczesnym zachowaniu atrakcyjnej oferty dla dzieci, młodzieży i rodzin. Istotnym uwarunkowaniem rozwoju społecznego pozostaje rozproszony charakter osadnictwa. Poszczególne miejscowości różnią się liczbą mieszkańców, poziomem dostępności usług oraz odległością od głównych ośrodków aktywności społecznej i kulturalnej. W praktyce wpływa to na możliwości uczestnictwa mieszkańców w wydarzeniach organizowanych przez instytucje publiczne oraz stanowi jedno z wyzwań związanych z dostępnością oferty kulturalnej.

Analiza danych demograficznych wskazuje, że gmina Korzenna posiada stabilny potencjał ludnościowy oraz korzystne warunki rozwoju społecznego. Jednocześnie podobnie jak wiele gmin wiejskich mierzy się z wyzwaniami związanymi ze starzeniem się części populacji, koniecznością wzmocnienia integracji międzypokoleniowej oraz zapewnianiem równomiernego dostępu do działań społecznych i kulturalnych mieszkańcom wszystkich miejscowości.

2.2. Lokalny kontekst społeczno-kulturowy

Gmina Korzenna to miejsce, w którym codzienne życie wciąż w dużym stopniu opiera się na bezpośrednich relacjach między ludźmi. Przeprowadzone badania pokazują, że mieszkańcy postrzegają swoją gminę nie tylko jako przestrzeń zamieszkania, ale przede wszystkim jako wspólnotę tworzoną przez rodziny, sąsiadów, lokalne organizacje oraz osoby angażujące się w życie poszczególnych miejscowości. W wielu wypowiedziach pojawiało się przekonanie, że o wyjątkowości gminy decydują przede wszystkim ludzie – ich życzliwość, wzajemna pomoc i gotowość do współdziałania.

Silne przywiązanie do miejsca zamieszkania znajduje odzwierciedlenie zarówno w codziennych doświadczeniach mieszkańców, jak i w sposobie postrzegania lokalnego dziedzictwa. Podczas badań mieszkańcy spontanicznie wskazywali miejsca, wydarzenia i symbole, które budują charakter gminy. Wśród najczęściej wymienianych znalazły się Diable Skały, Rezerwat Cisy w Mogilnie, Dwór w Lipnicy Wielkiej, zespoły regionalne, wydarzenia

plenerowe oraz przestrzenie rekreacyjne służące spotkaniom i integracji mieszkańców. Pokazuje to, że lokalna tożsamość nie opiera się wyłącznie na historii, ale jest stale wzmocniana przez współczesne doświadczenia i aktywność społeczności.

Ważnym elementem życia społeczno-kulturalnego pozostaje dziedzictwo regionu. Tradycje, zwyczaje i obrzędy są nadal obecne w wielu rodzinach i środowiskach lokalnych, a ich przekazywanie odbywa się przede wszystkim poprzez codzienne relacje międzypokoleniowe. Szczególną rolę odgrywają tutaj zespoły regionalne, lokalni twórcy, seniorzy oraz osoby zaangażowane w podtrzymywanie i popularyzowanie kultury Pogórza. Badania pokazują, że mieszkańcy nie traktują tradycji jako zamkniętego rozdziału przeszłości, lecz jako ważny element współczesnej tożsamości oraz źródło inspiracji dla nowych działań.

Istotnym wnioskiem płynącym z diagnozy jest również zmieniające się rozumienie uczestnictwa w kulturze. Dla wielu mieszkańców kultura oznacza nie tylko udział w wydarzeniach artystycznych, ale także możliwość spotkania z innymi ludźmi, rozwijania zainteresowań, wspólnego działania oraz budowania więzi społecznych. Szczególnie cenione są inicjatywy rodzinne, międzypokoleniowe i plenerowe, które łączą funkcje integracyjne, edukacyjne i rekreacyjne.

Jednocześnie społeczność gminy Korzenna, podobnie jak wiele innych społeczności lokalnych, doświadcza zmian związanych ze współczesnym stylem życia. Ograniczony czas wolny, obowiązki zawodowe i rodzinne oraz rosnąca liczba możliwości spędzania czasu powodują, że mieszkańcy oczekują działań bardziej elastycznych, dostępnych i odpowiadających na ich rzeczywiste potrzeby. Coraz większego znaczenia nabiera także możliwość współdecydowania o lokalnych inicjatywach oraz aktywnego wpływu na rozwój życia społeczno-kulturalnego.

Przeprowadzone badania pokazują jednak, że pomimo tych zmian gmina Korzenna zachowuje silny kapitał społeczny oparty na relacjach, zaangażowaniu mieszkańców oraz przywiązaniu do miejsca. To właśnie te zasoby stanowią jeden z najważniejszych fundamentów dalszego rozwoju społecznego i kulturalnego gminy.

2.3. Mapa lokalnych zasobów społeczno-kulturowych

Przeprowadzona diagnoza pokazuje, że gmina Korzenna dysponuje różnorodnymi zasobami, które tworzą solidne podstawy dla rozwoju życia społecznego i kulturalnego. Ich siła

wynika nie tylko z istniejącej infrastruktury czy działalności instytucji, ale przede wszystkim z aktywności mieszkańców oraz silnych więzi łączących lokalną społeczność.

Ważnym elementem lokalnego krajobrazu są instytucje i miejsca pełniące funkcje społeczne, edukacyjne i integracyjne. Szkoły, świetlice wiejskie, obiekty sportowe, przestrzenie rekreacyjne oraz Centrum Kultury tworzą sieć miejsc, w których mieszkańcy spotykają się, rozwijają zainteresowania i realizują wspólne inicjatywy. Istotną rolę odgrywają również ogólnodostępne przestrzenie publiczne wykorzystywane podczas wydarzeń lokalnych, festynów i spotkań społeczności.

O sile gminy świadczy także aktywność organizacji i grup działających na rzecz mieszkańców. Ochotnicze Straże Pożarne, Koła Gospodyń Wiejskich, kluby sportowe, parafie, środowiska senioralne, stowarzyszenia oraz liczne grupy nieformalne od lat współtworzą lokalne życie społeczne. To właśnie wokół nich powstają inicjatywy integrujące mieszkańców, budujące poczucie odpowiedzialności za wspólne dobro oraz wzmacniające więzi między poszczególnymi miejscowościami.

Szczególne miejsce na mapie zasobów zajmuje lokalne dziedzictwo kulturowe. Działające na terenie gminy zespoły regionalne, twórcy ludowi, rękodzielnicy, muzycy oraz osoby pielęgnujące lokalne tradycje są żywym nośnikiem wiedzy o historii i kulturze regionu. Badania pokazały, że tradycja nadal jest obecna w codziennym życiu mieszkańców – nie tylko podczas uroczystości czy wydarzeń regionalnych, ale również w rodzinnych przekazach, lokalnych zwyczajach i aktywności społecznej.

Nieodłącznym elementem tożsamości gminy są również walory przyrodnicze i krajobrazowe. Mieszkańcy wielokrotnie wskazywali miejsca takie jak Rezerwat Przyrody „Diable Skały”, Rezerwat Cisy w Mogilnie, tereny leśne, szlaki turystyczne oraz przestrzenie służące rekreacji i wypoczynkowi. Przyroda postrzegana jest nie tylko jako atut krajobrazowy, ale również jako przestrzeń spotkań, aktywności rodzinnej oraz działań edukacyjnych i integracyjnych.

Jednym z najcenniejszych odkryć diagnozy okazały się jednak zasoby, których nie widać na mapach ani w statystykach. W trakcie badań mieszkańcy ujawnili bogaty wachlarz umiejętności, doświadczeń i pasji – od rękodzieła, muzyki i fotografii, po kompetencje organizacyjne, edukacyjne i animacyjne. W wielu rozmowach pojawiała się gotowość do

dzielenia się wiedzą, prowadzenia warsztatów, angażowania się w działania społeczne oraz współtworzenia inicjatyw lokalnych.

Diagnoza potwierdziła, że największą wartością gminy Korzenna są ludzie – ich zaangażowanie, doświadczenie, kreatywność oraz przywiązanie do miejsca, w którym żyją. To właśnie ten społeczny potencjał stanowi najważniejszy fundament dalszego rozwoju życia kulturalnego i budowania aktywnej wspólnoty lokalnej.

2.4. Centrum Kultury w Korzennej jako lokalna instytucja kultury

Centrum Kultury w Korzennej odgrywa ważną rolę w życiu mieszkańców gminy. Jest miejscem, w którym spotykają się różne pokolenia, rozwijane są pasje i zainteresowania, a lokalne tradycje łączą się z nowoczesnymi formami aktywności. Dla wielu mieszkańców jest to nie tylko instytucja organizująca wydarzenia, ale także przestrzeń spotkań, współpracy i wspólnego działania.

Oferta Centrum Kultury skierowana jest do dzieci, młodzieży, osób dorosłych i seniorów. Obejmuje zajęcia artystyczne, muzyczne i taneczne, warsztaty rozwijające zainteresowania, wydarzenia plenerowe, działania regionalne oraz inicjatywy integrujące mieszkańców. Dzięki różnorodności propozycji każdy może znaleźć coś odpowiadającego swoim potrzebom i zainteresowaniom.

Szczególne miejsce w działalności Centrum Kultury zajmuje pielęgnowanie lokalnych tradycji. Ważną rolę odgrywają zespoły regionalne „Mali Lipniczanie”, „Lipniczanie” i „Janczowioki” oraz „Małe Janczowioki” które od wielu lat prezentują kulturę regionu i przekazują ją kolejnym pokoleniom mieszkańców. Dzięki ich działalności tradycje, muzyka, taniec i zwyczaje Pogórza pozostają żywą częścią lokalnej tożsamości. Obok działań opartych na dziedzictwie rozwijane są również nowoczesne formy aktywności artystycznej. Dużym zainteresowaniem cieszą się zespoły tańca nowoczesnego skupiające dzieci i młodzież z różnych miejscowości gminy. Uczestnictwo w tych grupach pozwala rozwijać talent, kreatywność, umiejętność współpracy i pewność siebie, a jednocześnie daje możliwość prezentowania swoich osiągnięć podczas wydarzeń i przeglądów artystycznych. Ważnym partnerem Centrum Kultury jest Orkiestra Dęta OSP Mogilno, która od lat uczestniczy w wydarzeniach kulturalnych, uroczystościach patriotycznych i świątach lokalnych. Jej działalność wzbogaca życie muzyczne gminy i stanowi przykład skutecznej współpracy

między instytucjami oraz organizacjami działającymi na rzecz mieszkańców. Znaczącą rolę w rozwijaniu zainteresowań muzycznych dzieci i młodzieży odgrywa również Szkoła Muzyczna I stopnia w Korzennej. Wspólne koncerty, występy i wydarzenia edukacyjne organizowane przez szkołę oraz Centrum Kultury tworzą przestrzeń do prezentowania talentów młodych mieszkańców i budowania lokalnego środowiska artystycznego.

Działalność Centrum Kultury nie ogranicza się wyłącznie do głównej siedziby w Korzennej. Wiele inicjatyw realizowanych jest również w Dworze w Lipnicy Wielkiej oraz placówkach działających w Mogilnie, Jasiennej, Siedlcach i Wojnarowej. Dzięki temu oferta kulturalna dociera do mieszkańców różnych części gminy i jest obecna bliżej ich codziennego życia. Ważną częścią działalności instytucji są także wydarzenia integrujące społeczność lokalną. Festyny rodzinne, koncerty, przeglądy artystyczne, inicjatywy regionalne oraz wydarzenia plenerowe stają się okazją do spotkań, wspólnego spędzania czasu i budowania relacji między mieszkańcami.

Przeprowadzona diagnoza pokazuje, że Centrum Kultury jest postrzegane jako ważny uczestnik życia społecznego i kulturalnego gminy. Mieszkańcy dostrzegają jego rolę w organizowaniu wydarzeń, rozwijaniu zainteresowań oraz tworzeniu przestrzeni do aktywności społecznej. Jednocześnie badania wskazują, że w przyszłości instytucja może jeszcze mocniej wykorzystywać potencjał mieszkańców, wspierać oddolne inicjatywy oraz tworzyć warunki do wspólnego planowania i realizowania działań służących rozwojowi lokalnej społeczności.

3. Cele i metodologia diagnozy

3.1 Cele diagnozy

Diagnoza przeprowadzona w ramach projektu „Kulturalne Pomosty” była pierwszym krokiem do lepszego poznania mieszkańców gminy Korzenna oraz ich oczekiwań wobec lokalnego życia społeczno-kulturalnego. Jej celem było nie tylko rozpoznanie potrzeb i zainteresowań różnych grup mieszkańców, ale również odkrycie zasobów, które już dziś funkcjonują w społeczności i mogą stać się podstawą nowych inicjatyw oraz działań realizowanych przez Centrum Kultury.

Badanie zostało zaplanowane zgodnie z założeniami Programu Narodowego Centrum Kultury „Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne”, który zakłada aktywne włączanie mieszkańców w tworzenie życia kulturalnego. W centrum zainteresowania znalazły się więc nie tylko oczekiwania wobec oferty kulturalnej, ale także pomysły, doświadczenia i umiejętności mieszkańców, które mogą służyć rozwojowi lokalnej społeczności. Jednym z najważniejszych zadań diagnozy było poznanie sposobów uczestnictwa mieszkańców w kulturze oraz czynników wpływających na ich aktywność społeczną. Szczególną uwagę poświęcono osobom rządziej korzystającym z oferty instytucji kultury, aby lepiej zrozumieć przyczyny ograniczonego uczestnictwa oraz poznać bariery związane z dostępnością wydarzeń, organizacją czasu wolnego czy przepływem informacji.

Badanie miało również pomóc w odnalezieniu ludzi, którzy poprzez swoje pasje, doświadczenia i zaangażowanie mogą odgrywać ważną rolę w rozwoju życia społecznego i kulturalnego gminy. W trakcie diagnozy poszukiwano:

- osób posiadających umiejętności twórcze, rękodzielnicze, artystyczne i organizacyjne,
- lokalnych liderów i społeczników,
- mieszkańców gotowych dzielić się swoją wiedzą i doświadczeniem,
- inicjatyw budujących współpracę sąsiedzka i międzypokoleniową,
- przykładów oddolnej aktywności społecznej,
- obszarów, w których mieszkańcy chcieliby angażować się w działania na rzecz swojej miejscowości.

Ważnym elementem diagnozy było także poznanie tego, co buduje przywiązanie mieszkańców do gminy Korzenna. Analizie poddano miejsca, wydarzenia, tradycje i symbole, które mieszkańcy uznają za ważne dla lokalnej tożsamości oraz które wpływają na poczucie wspólnoty i identyfikację z miejscem zamieszkania.

Proces badawczy uwzględniał również dwa kierunki rozwoju wskazane w projekcie „Kulturalne Pomosty”. Pierwszy związany był z ideą „Zielonego Centrum Kultury”, wykorzystującego walory przyrodnicze gminy oraz potencjał działań realizowanych w przestrzeni otwartej. Drugi koncentrował się na rozwijaniu Centrum Kultury jako miejsca spotkań, współpracy, kreatywności i wymiany doświadczeń pomiędzy mieszkańcami różnych pokoleń.

Zebrany materiał badawczy stał się podstawą do opracowania niniejszej diagnozy oraz przygotowania kolejnego etapu projektu – konkursu inicjatyw lokalnych. Pozwolił wskazać obszary szczególnie ważne dla mieszkańców, a także tematy i działania posiadające największy potencjał do dalszego rozwoju na terenie gminy Korzenna.

3.2. Metody i narzędzia badawcze

Badania przeprowadzono w okresie od 10 do 22 maja 2026 roku. Proces diagnostyczny został zaplanowany w taki sposób, aby dotrzeć do mieszkańców reprezentujących różne środowiska, grupy wiekowe oraz poziomy zaangażowania w życie społeczno-kulturalne gminy. Zastosowano połączenie metod ilościowych i jakościowych, co pozwoliło spojrzeć na lokalną społeczność z wielu perspektyw oraz lepiej zrozumieć zarówno potrzeby mieszkańców, jak i ich potencjał do współtworzenia działań społecznych i kulturalnych.

Punktem wyjścia była analiza danych zastanych obejmująca dokumenty strategiczne, materiały dotyczące działalności Centrum Kultury, dane statystyczne oraz opracowania odnoszące się do sytuacji społecznej i kulturowej gminy Korzenna. Pozwoliło to określić lokalny kontekst, a także wskazać obszary wymagające pogłębionego rozpoznania w trakcie badań terenowych.

Pierwszym etapem działań terenowych była diagnoza realizowana podczas „Majówki Korzeńskiej”. W specjalnie przygotowanej strefie badawczej mieszkańcy odpowiadali na pytania dotyczące skojarzeń związanych z gminą, elementów budujących przywiązanie do miejsca zamieszkania oraz własnych umiejętności i doświadczeń, którymi mogliby podzielić się z innymi mieszkańcami. Zastosowana metoda mapowania skojarzeń pozwoliła uchwycić spontaniczne opinie dotyczące lokalnej tożsamości, najważniejszych symboli gminy oraz zasobów społecznych dostrzeganych przez samych mieszkańców. Uzupełnieniem tego działania była krótka ankieta diagnozująca uczestnictwo w kulturze, zainteresowania oraz gotowość do angażowania się w działania realizowane przez Centrum Kultury.

Ważnym elementem diagnozy były również badania ankietowe prowadzone w dwóch środowiskach pozwalających dotrzeć do mieszkańców funkcjonujących poza stałym obiegiem działań kulturalnych. Pierwszą grupę stanowili rodzice uczestniczący w wywiadówkach szkolnych, drugą użytkownicy pływalni w Korzennie. Badania koncentrowały się na częstotliwości uczestnictwa w kulturze, barierach ograniczających aktywność, oczekiwaniach

wobec oferty kulturalnej oraz gotowości mieszkańców do współtworzenia lokalnych inicjatyw. Dzięki temu możliwe było poznanie opinii osób, które na co dzień angażują się w inne obszary życia społecznego niż działalność instytucji kultury.

Uzupełnieniem badań ilościowych były działania jakościowe pozwalające lepiej zrozumieć doświadczenia, motywacje i potrzeby mieszkańców. W ramach diagnozy przeprowadzono konsultacje społeczne z seniorami oraz rodzicami dzieci uczestniczących w działalności zespołu regionalnego „Mali Lipniczanie”. Spotkania odbywały się w naturalnym środowisku badanych grup, dzięki czemu rozmowy miały swobodny charakter i pozwalały na pogłębioną refleksję nad codziennym życiem społeczności lokalnej, znaczeniem tradycji, relacji międzypokoleniowych oraz rolą kultury w życiu mieszkańców.

Istotnym elementem procesu badawczego były również indywidualne wywiady z mieszkańcami rzadko uczestniczącymi w życiu społeczno-kulturalnym. Rozmowy te pozwoliły spojrzeć na działalność Centrum Kultury z perspektywy osób pozostających poza głównym nurtem lokalnej aktywności. Dzięki nim możliwe było rozpoznanie czynników ograniczających uczestnictwo oraz poznanie oczekiwań mieszkańców, którzy na co dzień nie korzystają regularnie z oferty instytucji kultury.

Odrębnym obszarem diagnozy było badanie potencjału kulturotwórczego mieszkańców. W rozmowach uczestniczyli lokalni twórcy, rękodzielnicy, osoby zajmujące się działalnością artystyczną oraz mieszkańcy rozwijający własne pasje i zainteresowania. Celem tego etapu było rozpoznanie lokalnych talentów, kompetencji oraz możliwości włączania mieszkańców w tworzenie oferty kulturalnej opartej na wiedzy i doświadczeniu społeczności lokalnej.

Zastosowanie różnorodnych metod badawczych pozwoliło nie tylko poznać opinie mieszkańców, ale również odkryć lokalne zasoby, relacje i inicjatywy funkcjonujące w społeczności. Dzięki temu diagnoza stała się nie tylko źródłem wiedzy o potrzebach mieszkańców, lecz także narzędziem identyfikowania osób, środowisk i pomysłów, które mogą współtworzyć przyszłe działania Centrum Kultury w Korzennej.

3.3 Charakterystyka respondentów

Proces diagnostyczny realizowany w ramach projektu „Kulturalne Pomosty” objął ponad 100 mieszkańców gminy Korzenna reprezentujących różne grupy wiekowe, środowiska

społeczne oraz odmienne doświadczenia związane z uczestnictwem w kulturze. Założeniem badań było dotarcie zarówno do osób aktywnie zaangażowanych w życie lokalne, jak i mieszkańców, którzy na co dzień pozostają poza głównym nurtem działań społeczno-kulturalnych. Dzięki temu możliwe było spojrzenie na społeczność lokalną z wielu perspektyw oraz lepsze rozpoznanie zarówno potrzeb, jak i zasobów funkcjonujących na terenie gminy.

Seniorzy

Seniorzy stanowili jedną z kluczowych grup uczestniczących w diagnozie. Spotkania realizowane między innymi w ramach „Kawiarenki Seniorów” pozwoliły spojrzeć na gminę przez pryzmat wieloletnich doświadczeń mieszkańców oraz ich wiedzy o historii, tradycjach i przemianach społecznych zachodzących na przestrzeni lat. Rozmowy pokazały, że osoby starsze są nie tylko odbiorcami działań kulturalnych, ale również ważnymi depozytariuszami lokalnej pamięci i wiedzy, którą chętnie przekazują młodszemu pokoleniom.

Kobiety

W badaniach wyraźnie zaznaczyła się również perspektywa kobiet pełniących różnorodne role społeczne i rodzinne. Wśród respondentek znalazły się osoby aktywne zawodowo, matki, członkinie organizacji społecznych oraz mieszkanki angażujące się w życie swoich miejscowości. Ich wypowiedzi pokazały, jak dużą rolę odgrywają kobiety w organizowaniu życia rodzinnego, budowaniu relacji społecznych oraz inicjowaniu lokalnych działań. Jednocześnie badania ujawniły potrzebę wzmocnienia ich aktywności, pewności siebie oraz tworzenia przestrzeni do rozwijania własnych zainteresowań i talentów.

Rodzice uczestniczący w spotkaniach szkolnych

Do ważnych grup respondentów należeli rodzice uczestniczący w spotkaniach szkolnych. Były to osoby reprezentujące szerokie spektrum mieszkańców gminy, często niezwiązane bezpośrednio z działalnością Centrum Kultury. Ich udział pozwolił lepiej zrozumieć potrzeby współczesnych rodzin, sposoby organizowania czasu wolnego oraz oczekiwania wobec działań kierowanych do dzieci, młodzieży i rodziców. Szczególnie mocno wybrzmiała potrzeba tworzenia oferty umożliwiającej wspólne uczestnictwo całych rodzin.

Użytkownicy pływalni

Badanie przeprowadzone wśród osób korzystających z pływalni pozwoliło dotrzeć do mieszkańców aktywnych, którzy rozwijają swoje zainteresowania głównie poza obszarem kultury. Grupa ta pokazała, że uczestnictwo społeczne może przyjmować różne formy, a mieszkańcy często poszukują działań łączących kulturę, rekreację, rozwój osobisty i wspólne spędzanie czasu. Ich opinie pomogły lepiej zrozumieć potrzeby osób funkcjonujących poza tradycyjnym obiegiem instytucjonalnej kultury.

Rodzice członków zespołu „Mali Lipniczanie”

Szczególne znaczenie dla diagnozy miały rozmowy z rodzicami dzieci związanych z zespołem regionalnym „Mali Lipniczanie”. Grupa ta wniosła cenną perspektywę dotyczącą znaczenia tradycji, lokalnego dziedzictwa oraz rodzinnego przekazu kulturowego. Wypowiedzi respondentów pokazały, że kultura regionalna nadal pozostaje ważnym elementem codziennego życia wielu mieszkańców oraz odgrywa istotną rolę w budowaniu więzi międzypokoleniowych.

Lokalni twórcy i osoby aktywne kulturotwórczo

W diagnozie uczestniczyły również osoby rozwijające działalność artystyczną, rękodzielniczą i twórczą. Byli to mieszkańcy posiadający różnorodne umiejętności, pasje i doświadczenia, często rozwijane poza formalnym systemem edukacji artystycznej. Rozmowy pokazały, że na terenie gminy funkcjonuje wiele osób gotowych dzielić się swoją wiedzą i umiejętnościami, jednak część z nich pozostaje mało widoczna w przestrzeni publicznej. Badanie pozwoliło lepiej poznać ich potrzeby oraz możliwości współpracy z Centrum Kultury.

Osoby rzadziej uczestniczące w życiu społeczno-kulturalnym

Ważnym elementem diagnozy było poznanie perspektywy mieszkańców sporadycznie korzystających z oferty kulturalnej. Rozmowy z tą grupą pokazały, że ograniczone uczestnictwo nie wynika najczęściej z braku zainteresowania kulturą, lecz z codziennych obowiązków, braku czasu lub niedostatecznej informacji o organizowanych działaniach. Pozwoliło to lepiej zrozumieć, jakie warunki sprzyjają większemu zaangażowaniu mieszkańców w życie lokalne.

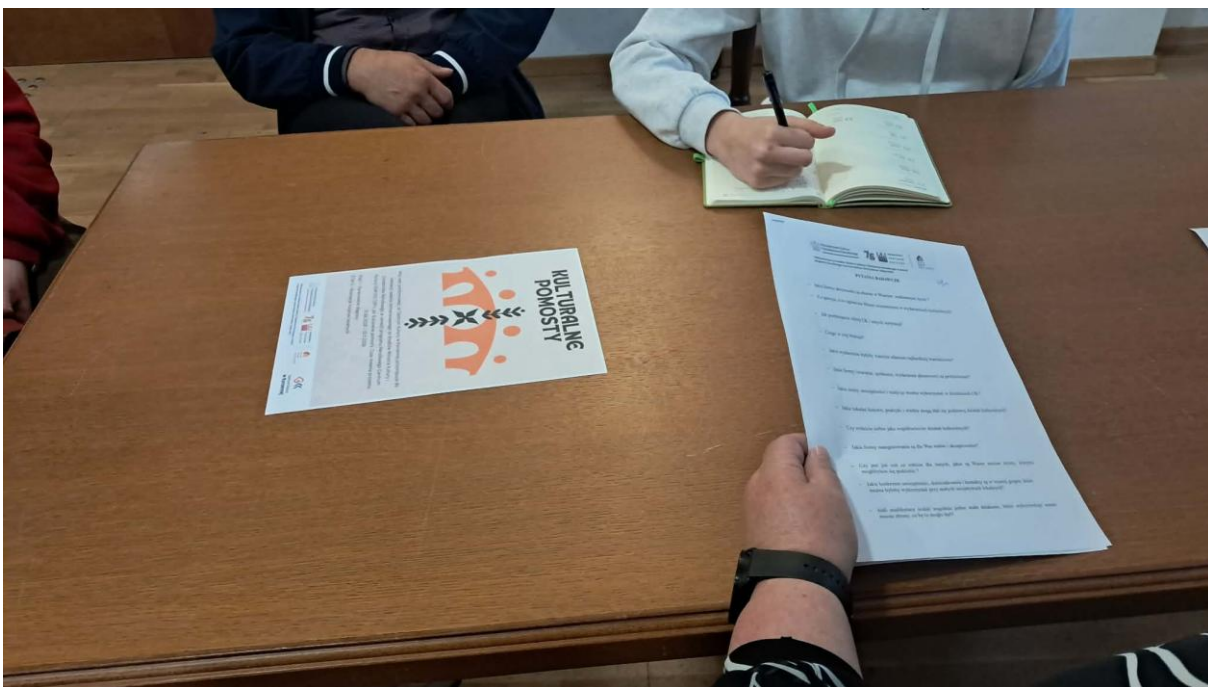
Uczestnicy wydarzeń lokalnych

Istotnym źródłem informacji byli również mieszkańcy uczestniczący w wydarzeniach organizowanych na terenie gminy, przede wszystkim podczas Majówki Korzeńskiej. To właśnie tam pojawiły się najbardziej spontaniczne opinie dotyczące miejsca zamieszkania, lokalnych symboli, wydarzeń oraz osób budujących charakter gminy. Dzięki temu możliwe było uchwycenie elementów, które mieszkańcy uznają za szczególnie ważne dla swojej tożsamości oraz poczucia związku z miejscem, w którym żyją.

Przyjęty sposób doboru respondentów pozwolił spojrzeć na gminę Korzenna z różnych perspektyw i uchwycić zarówno potrzeby mieszkańców, jak i zasoby obecne w lokalnej społeczności. Zebrany materiał badawczy pokazał, że społeczność gminy jest zróżnicowana, ale jednocześnie opiera się na silnych relacjach, przywiązaniu do miejsca zamieszkania oraz gotowości do angażowania się w działania służące rozwojowi lokalnej wspólnoty.

4. Wyniki diagnozy lokalnej

4.1 Majówka Korzeńska – diagnoza terenowa i badanie ankietowe

Jednym z pierwszych działań diagnostycznych realizowanych w ramach projektu „Kulturalne Pomosty” była diagnoza terenowa przeprowadzona podczas wydarzenia plenerowego „Majówka Korzeńska”, które odbyło się 10 maja 2026 roku. Badanie miało charakter otwarty i partycypacyjny, a jego celem było poznanie sposobu, w jaki mieszkańcy postrzegają swoją gminę, jakie elementy budują ich poczucie tożsamości lokalnej oraz jakie zasoby społeczne i kulturowe dostrzegają w najbliższym otoczeniu. Jednocześnie podczas wydarzenia przeprowadzono badanie ankietowe pozwalające pozyskać bardziej usystematyzowane informacje dotyczące uczestnictwa mieszkańców w kulturze oraz ich gotowości do angażowania się w działania lokalne.

Na potrzeby diagnozy przygotowano specjalne stanowisko badawcze, przy którym mieszkańcy mogli odpowiadać na trzy pytania otwarte:

1. Z czym kojarzy Ci się gmina Korzenna?
2. Gdybyś wyjechał/a z gminy Korzenna – za czym najbardziej byś tęsknił/a?
3. Czym mógłbyś/mogłabyś podzielić się z innymi mieszkańcami?

Zastosowana metoda pozwoliła uchwycić spontaniczne skojarzenia, emocje oraz osobiste doświadczenia związane z miejscem zamieszkania. W badaniu uczestniczyli mieszkańcy reprezentujący różne grupy wiekowe, dzięki czemu uzyskano zróżnicowany materiał pozwalający spojrzeć na lokalną społeczność z wielu perspektyw.

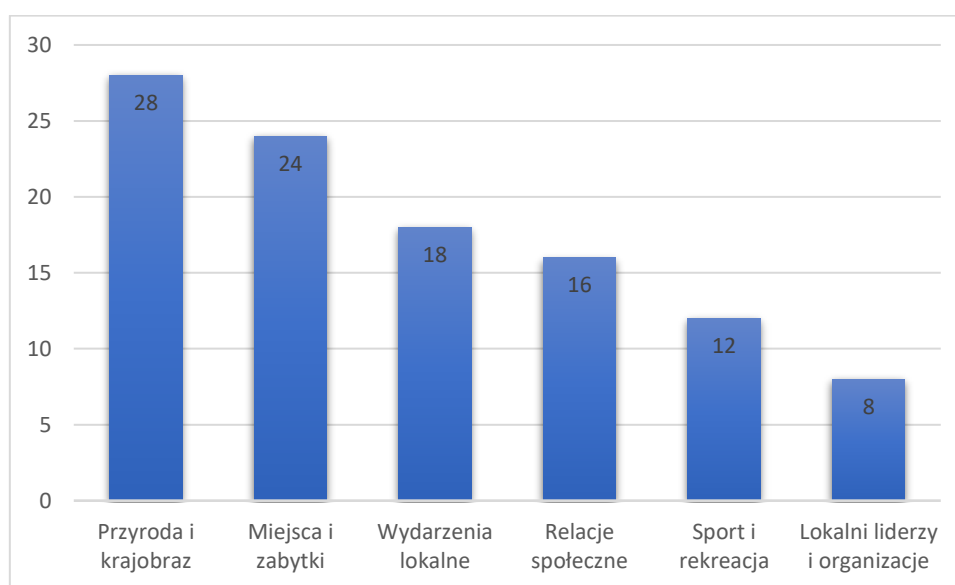
Korzenna jako miejsce zakorzenienia i wspólnoty

Analiza odpowiedzi pokazuje, że mieszkańcy postrzegają gminę przede wszystkim przez pryzmat konkretnych miejsc, ludzi oraz wspólnych doświadczeń. Wśród najczęściej pojawiających się skojarzeń znalazły się zarówno walory przyrodnicze, jak i obiekty kultury oraz wydarzenia integrujące społeczność lokalną. Respondenci wskazywali między innymi: Diable Skały, Dwór w Lipnicy Wielkiej, kościoły, las plebański, basen, halę widowiskowo-sportową, zespoły regionalne oraz wydarzenia organizowane na terenie gminy. Na planszy

wielokrotnie pojawiały się również odniesienia do rozwoju gminy, lokalnych liderów oraz aktywności mieszkańców.

Szczególnie interesujące jest to, że obok miejsc i obiektów mieszkańcy wskazywali również ludzi oraz relacje społeczne jako jeden z najważniejszych elementów budujących obraz gminy. Pokazuje to, że lokalna tożsamość opiera się nie tylko na przestrzeni i dziedzictwie, ale także na codziennych doświadczeniach wspólnotowych.

Wykres 1. Najczęściej wskazywane skojarzenia z gminą Korzenna

Co mieszkańcy cenią najbardziej?

Drugie pytanie dotyczyło elementów, za którymi mieszkańcy tęskniliby po wyjeździe z gminy. Odpowiedzi pokazały bardzo silne przywiązanie do lokalnej wspólnoty. Najczęściej wskazywano ludzi, rodzinę, znajomych, sąsiadów oraz atmosferę życia w gminie. Pojawiały się również odniesienia do lokalnych wydarzeń, zespołów regionalnych, krajobrazu oraz poczucia bezpieczeństwa i spokoju.

Wśród odpowiedzi można było znaleźć między innymi:

„Za ludźmi dobrymi i miłymi”

„Za każdym miejscem”

„Za Dożynkami Gminnymi”

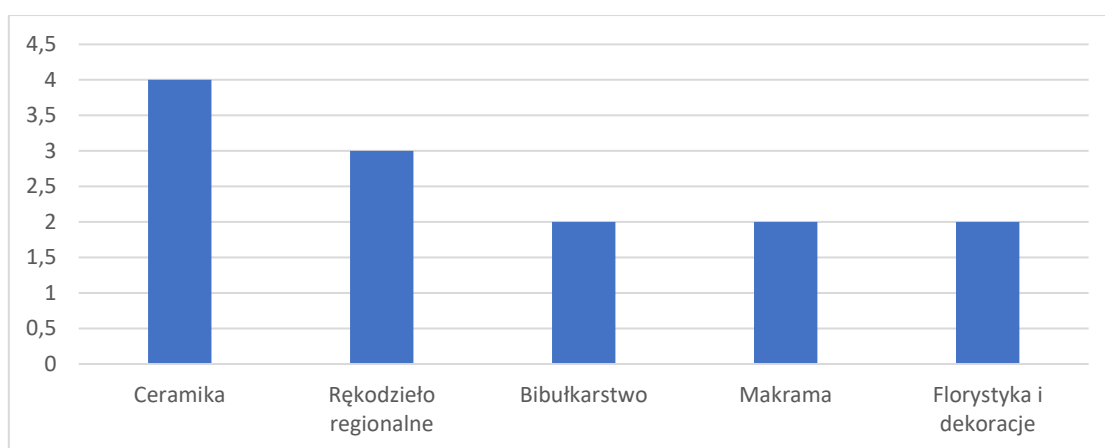
„Za Lipnicą Wielką”

„Za zespołem i tańcem nowoczesnym”

„Za widokami, lasem i przyrodą”

Materiał ten pokazuje, że więź mieszkańców z gminą ma przede wszystkim charakter emocjonalny i społeczny. To właśnie relacje, wspomnienia oraz codzienne doświadczenia życia we wspólnocie stanowią podstawę lokalnej identyfikacji.

Wykres 2. Elementy budujące przywiązanie do miejsca zamieszkania

Potencjał mieszkańców i gotowość do działania

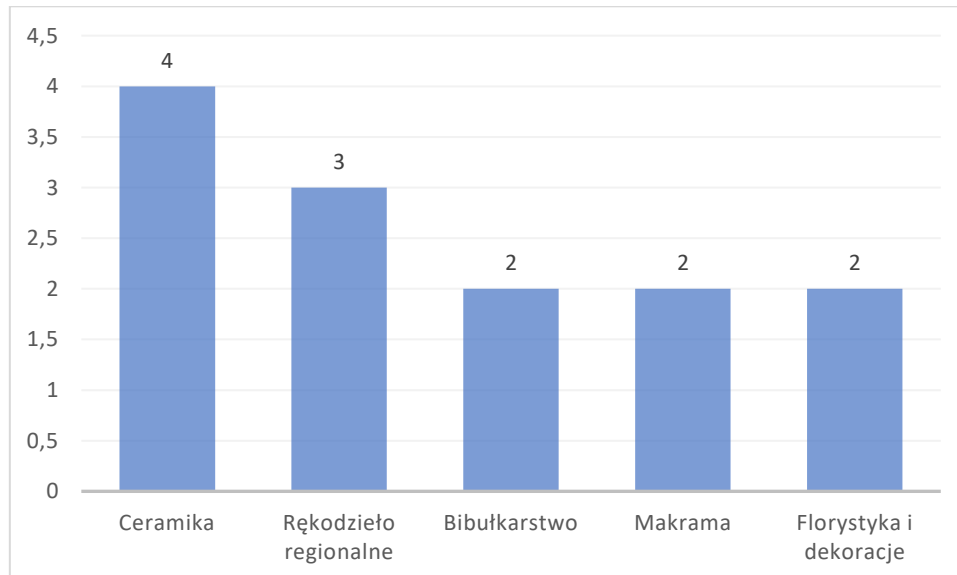
Trzecie pytanie dotyczyło zasobów, którymi mieszkańcy mogliby dzielić się z innymi. Odpowiedzi pokazują bardzo duży i zróżnicowany potencjał społeczny funkcjonujący na terenie gminy. Respondenci wskazywali zarówno konkretne umiejętności praktyczne, jak i zainteresowania oraz doświadczenia.

Najczęściej pojawiały się:

- rękodzieło i szydełkowanie,
- wykonywanie palm wielkanocnych i ozdób,
- fotografia,
- organizacja wydarzeń,
- animacje i gry terenowe,
- działalność sportowa,
- zajęcia plastyczne dla dzieci,
- gotowanie i lokalne produkty,
- edukacja i praca z dziećmi.

Szczególnie ważny jest fakt, że mieszkańcy spontanicznie wskazywali własne kompetencje oraz gotowość do dzielenia się nimi z innymi. Potwierdza to jeden z najważniejszych wniosków całej diagnozy – społeczność gminy Korzenna posiada znaczący potencjał do współtworzenia działań społeczno-kulturalnych.

Wykres 3. Najczęściej deklarowane zasoby mieszkańców

Uzupełnieniem diagnozy terenowej było badanie ankietowe przeprowadzone podczas wydarzenia. Ankieta obejmowała pytania dotyczące korzystania z oferty Centrum Kultury,

zainteresowań kulturalnych oraz gotowości do angażowania się w działania społeczne. Analiza formularzy wskazuje, że większość respondentów miała kontakt z ofertą Centrum Kultury, a najbardziej atrakcyjne formy aktywności stanowiły wydarzenia plenerowe, warsztaty oraz spotkania integracyjne. Jednocześnie część mieszkańców deklarowała, że ograniczeniem uczestnictwa bywają obowiązki zawodowe, brak czasu lub niewystarczająca informacja o wydarzeniach. Wyniki ankiet potwierdzają również stosunkowo wysoką gotowość mieszkańców do współtworzenia działań lokalnych oraz dzielenia się własnymi umiejętnościami i doświadczeniem. Respondenci wskazywali między innymi wiedzę zawodową, umiejętności praktyczne, zainteresowania oraz pomysły na działania społeczne jako zasoby, które mogłyby zostać wykorzystane w działalności Centrum Kultury.

Najważniejsze ustalenia badania

Przeprowadzone podczas Majówki Korzeńskiej badanie pozwoliło dotrzeć do szerokiej grupy mieszkańców reprezentujących różne grupy wiekowe oraz różne poziomy zaangażowania w życie społeczne i kulturalne gminy. Wyniki pokazały, że mieszkańcy silnie identyfikują się z miejscem zamieszkania, a najważniejszymi elementami budującymi lokalną tożsamość są relacje społeczne, lokalne tradycje, wydarzenia integrujące społeczność oraz walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy. Badanie ujawniło również znaczący potencjał mieszkańców do współtworzenia działań społeczno-kulturalnych. W odpowiedziach pojawiały się liczne deklaracje dotyczące posiadanych umiejętności, pasji i doświadczeń, którymi mieszkańcy chcieliby dzielić się z innymi.

Wnioski diagnostyczne

Majówka Korzeńska stała się nie tylko wydarzeniem integrującym mieszkańców, ale również okazją do rozmowy o tym, jak postrzegają oni swoją gminę, co cenią w miejscu zamieszkania oraz jakie możliwości widzą dla rozwoju lokalnej kultury. Zastosowana forma badania pozwoliła zebrać spontaniczne skojarzenia, wspomnienia i refleksje, dzięki czemu uzyskany obraz gminy powstał bezpośrednio z doświadczeń mieszkańców.

W odpowiedziach uczestników najczęściej pojawiały się odniesienia do miejsc charakterystycznych dla gminy, takich jak Rezerwat Przyrody „Diable Skały”, Dwór w Lipnicy Wielkiej, lokalne kościoły, tereny rekreacyjne oraz przestrzenie służące spotkaniom

mieszkańców. Obok miejsc równie często wskazywano wydarzenia i inicjatywy, które na stałe wpisały się w życie gminy – dożynki, wydarzenia plenerowe, działalność zespołów regionalnych czy lokalnych organizacji społecznych. Pokazuje to, że mieszkańcy postrzegają swoją gminę zarówno przez pryzmat krajobrazu i dziedzictwa, jak i wspólnych doświadczeń budowanych podczas lokalnych wydarzeń.

Szczególnie wyraźnie widoczne było silne przywiązanie mieszkańców do miejsca zamieszkania. Odpowiadając na pytanie o to, za czym tęskniliby po wyjeździe z gminy, uczestnicy wskazywali przede wszystkim ludzi, relacje sąsiedzkie, poczucie bliskości oraz codzienną atmosferę życia w lokalnej wspólnocie. W wielu wypowiedziach pojawiały się również odniesienia do rodzinnych stron, krajobrazu, tradycji oraz wydarzeń, które stanowią ważną część lokalnej codzienności. Wyniki te pokazują, że największą wartością gminy nie są wyłącznie jej walory przyrodnicze czy infrastruktura, ale przede wszystkim tworzący ją mieszkańcy.

Badanie pozwoliło również spojrzeć na gminę jako miejsce pełne różnorodnych talentów i umiejętności. Uczestnicy deklarowali gotowość dzielenia się swoją wiedzą oraz doświadczeniem w takich obszarach jak rękodzieło, fotografia, animacja czasu wolnego, organizacja wydarzeń, działalność sportowa, edukacja, gotowanie czy lokalne tradycje. Wśród odpowiedzi pojawiały się także konkretne propozycje prowadzenia warsztatów, zajęć dla dzieci, spotkań tematycznych oraz działań integrujących mieszkańców różnych pokoleń.

Ankiety przeprowadzone podczas wydarzenia potwierdziły, że mieszkańcy oczekują oferty opartej na aktywnym uczestnictwie. Największym zainteresowaniem cieszą się warsztaty, wydarzenia rodzinne, inicjatywy plenerowe oraz działania umożliwiające rozwijanie własnych zainteresowań i umiejętności. Respondenci deklarowali również chęć współtworzenia inicjatyw organizowanych przez Centrum Kultury, podkreślając znaczenie działań realizowanych wspólnie z mieszkańcami, a nie wyłącznie dla mieszkańców. Na uwagę zasługuje także fakt, że w badaniu nie ujawnił się wyraźny dystans wobec działalności Centrum Kultury. Wręcz przeciwnie – mieszkańcy dostrzegają potrzebę istnienia miejsca, które będzie koordynowało lokalne inicjatywy, wspierało aktywność społeczną oraz tworzyło przestrzeń do spotkań i współpracy. Jednocześnie oczekują większego wykorzystania potencjału osób mieszkających na terenie gminy oraz częstszego angażowania ich w planowanie działań.

Przeprowadzona diagnoza pokazała, że gmina Korzenna dysponuje silnym kapitałem społecznym opartym na relacjach, przywiązaniu do miejsca oraz gotowości mieszkańców do działania na rzecz wspólnoty. To właśnie ludzie, ich doświadczenia, umiejętności i zaangażowanie stanowią najważniejszy zasób, na którym można budować kolejne inicjatywy realizowane przez Centrum Kultury w Korzennej.

4.2 Badanie ankietowe wśród osób korzystających z pływalni w Centrum Sportu i Rekreacji w Korzennej

Ważnym elementem procesu diagnostycznego było badanie przeprowadzone wśród osób korzystających z pływalni w Korzennej. Wybór tej grupy respondentów wynikał z potrzeby dotarcia do mieszkańców aktywnych społecznie i rekreacyjnie, którzy nie zawsze są bezpośrednimi odbiorcami oferty Centrum Kultury. Badanie pozwoliło poznać opinie osób funkcjonujących poza stałym obiegiem działań kulturalnych, a jednocześnie regularnie korzystających z lokalnej infrastruktury publicznej.

Badanie zostało przeprowadzone w formie anonimowej ankiety papierowej. Łącznie zebrano 25 formularzy. Wśród respondentów dominowały osoby w wieku produkcyjnym, przede wszystkim mieszkańcy w przedziale 31–45 lat oraz 46–60 lat. W badaniu uczestniczyły zarówno kobiety, jak i mężczyźni, co pozwoliło uzyskać zróżnicowany obraz potrzeb i oczekiwań mieszkańców.

Aktywność kulturalna mieszkańców

Analiza ankiet pokazuje, że osoby korzystające z pływalni nie są grupą wykluczoną z uczestnictwa w kulturze. Większość respondentów deklaruwała udział w wydarzeniach kulturalnych przynajmniej kilka razy w roku, a część uczestniczyła w nich regularnie. Najczęściej wybierane były wydarzenia plenerowe, koncerty, festyny oraz inicjatywy organizowane w przestrzeni otwartej. Zdecydowanie rzadziej wskazywano uczestnictwo w zajęciach cyklicznych lub działaniach wymagających długotrwałego zaangażowania. Wynik ten pokazuje, że mieszkańcy preferują aktywności dostępne, elastyczne czasowo i możliwe do pogodzenia z obowiązkami rodzinnymi oraz zawodowymi. Warto zwrócić uwagę, że badani nie odrzucają uczestnictwa w kulturze, lecz poszukują form aktywności lepiej wpisujących się w rytm codziennego życia. Oznacza to, że o atrakcyjności oferty coraz częściej decyduje nie

tylko jej tematyka, ale również dostępność, elastyczność oraz możliwość uczestnictwa całych rodzin. Dla Centrum Kultury stanowi to ważną wskazówkę dotyczącą sposobu projektowania przyszłych działań.

Bariery uczestnictwa

Jednym z najważniejszych zagadnień badawczych była identyfikacja czynników ograniczających uczestnictwo mieszkańców w kulturze. W odpowiedziach respondentów najczęściej pojawiały się problemy związane z codzienną organizacją czasu. Dominowały wskazania dotyczące obowiązków zawodowych i rodzinnych, braku czasu oraz godzin organizacji wydarzeń. W części ankiet pojawiały się również odpowiedzi odnoszące się do niewystarczającej informacji o wydarzeniach oraz ograniczonej znajomości aktualnej oferty kulturalnej. Mieszkańcy sygnalizowali, że nie zawsze dowiadują się o organizowanych wydarzeniach z odpowiednim wyprzedzeniem.

Wypowiedzi respondentów wskazują, że podstawową przeszkodą nie jest brak zainteresowania kulturą, lecz konieczność godzenia uczestnictwa w wydarzeniach z codziennymi obowiązkami. Jest to szczególnie widoczne w przypadku osób aktywnych zawodowo oraz rodzin wychowujących dzieci.

Ocena oferty kulturalnej

Większość respondentów pozytywnie oceniła ofertę kulturalną realizowaną na terenie gminy Korzenna. Dominowały oceny „dobra” i „bardzo dobra”, a jedynie pojedyncze osoby wskazywały na potrzebę znaczących zmian.

Jednocześnie mieszkańcy wskazywali obszary, które warto rozwijać. Wśród najczęściej pojawiających się oczekiwań znalazły się:

- wydarzenia rodzinne,
- warsztaty praktyczne,
- zajęcia dla dzieci i młodzieży,
- działania sportowo-kulturalne,
- inicjatywy integrujące mieszkańców,
- wydarzenia realizowane w przestrzeni plenerowej.

W odpowiedziach otwartych pojawiały się także propozycje warsztatów kulinarnych, zajęć rękodzielniczych, wydarzeń rekreacyjnych oraz działań łączących kulturę z aktywnością fizyczną i wypoczynkiem. Interesującym wnioskiem jest pojawiająca się potrzeba łączenia różnych sfer aktywności mieszkańców. Odpowiedzi respondentów pokazują, że współczesna oferta kulturalna coraz częściej postrzegana jest jako element szerszego stylu życia obejmującego rekreację, rozwój osobisty, aktywność rodzinną oraz integrację społeczną. Może to stanowić inspirację do tworzenia działań wykraczających poza tradycyjnie rozumianą edukację kulturalną.

Gotowość do zaangażowania społecznego

Istotnym elementem badania było rozpoznanie potencjału mieszkańców do współtworzenia działań lokalnych. Znaczna część respondentów deklarowała gotowość udziału w wydarzeniach, pomoc organizacyjną, udział w promocji inicjatyw lub dzielenie się własnymi umiejętnościami. Wynik ten potwierdza, że nawet osoby niekorzystające regularnie z oferty Centrum Kultury posiadają potencjał aktywności społecznej i mogą stać się ważnymi partnerami przy realizacji inicjatyw lokalnych. Szczególnie istotna wydaje się gotowość mieszkańców do angażowania się w działania o charakterze praktycznym, integracyjnym i opartym na współpracy.

Najważniejsze ustalenia badania

Badanie przeprowadzone wśród użytkowników pływalni pokazało, że mieszkańcy korzystający z infrastruktury sportowo-rekreacyjnej pozostają zainteresowani udziałem w życiu społecznym i kulturalnym gminy. Większość respondentów deklarowała uczestnictwo w wybranych wydarzeniach kilka razy w roku, najczęściej wybierając festyny, koncerty, wydarzenia plenerowe oraz inicjatywy rodzinne.

W odpowiedziach ankietowanych wyraźnie zaznaczyło się znaczenie działań umożliwiających wspólne spędzanie czasu. Szczególnym zainteresowaniem cieszą się wydarzenia organizowane w przestrzeni otwartej, zajęcia dla dzieci i młodzieży oraz inicjatywy integrujące mieszkańców różnych grup wiekowych.

Najczęściej wskazywaną przeszkodą w uczestnictwie były obowiązki zawodowe i rodzinne oraz ograniczona ilość wolnego czasu. Część respondentów zwracała również uwagę na trudności w uzyskiwaniu informacji o planowanych wydarzeniach.

Badani pozytywnie oceniali ofertę kulturalną realizowaną na terenie gminy, jednocześnie wskazując potrzebę rozwijania warsztatów praktycznych, wydarzeń rodzinnych, zajęć rekreacyjnych oraz działań łączących kulturę z aktywnym wypoczynkiem.

W ankietach pojawiały się także deklaracje dotyczące gotowości do wspierania lokalnych inicjatyw poprzez pomoc organizacyjną, promocję wydarzeń lub dzielenie się własnymi umiejętnościami.

Głos mieszkańców

„Najtrudniej znaleźć czas na udział w wydarzeniach.”

„Chętnie uczestniczę w wydarzeniach organizowanych dla całych rodzin.”

„Potrzebujemy więcej informacji o tym, co dzieje się w gminie.”

Wnioski diagnostyczne

Na podstawie analizy ankiet przeprowadzonych wśród użytkowników pływalni można zauważyć, że jest to grupa mieszkańców, która nie zawsze regularnie korzysta z oferty kulturalnej, jednak pozostaje otwarta na udział w wydarzeniach odpowiadających jej zainteresowaniom i codziennym potrzebom. W odpowiedziach często pojawiały się festyny, wydarzenia plenerowe, koncerty oraz warsztaty praktyczne, co pokazuje, że mieszkańcy chętnie uczestniczą w kulturze pod warunkiem, że ma ona atrakcyjną, dostępną i nieformalną formę. Badanie ujawniło również kilka barier ograniczających uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych. Najczęściej wskazywano brak czasu związany z obowiązkami zawodowymi i rodzinnymi, niewystarczającą informację o organizowanych wydarzeniach oraz niedopasowane godziny ich realizacji. Część respondentów podkreślała także, że oferta nie zawsze odpowiada ich zainteresowaniom. Wyniki te pokazują, że wyzwaniem nie jest brak zainteresowania kulturą, lecz stworzenie takich warunków, które ułatwią mieszkańcom udział w proponowanych działaniach.

Ankietowani wysoko oceniali znaczenie wydarzeń organizowanych w przestrzeni otwartej. Wiele osób wskazywało, że działania plenerowe, rodzinne oraz integracyjne są

najbardziej atrakcyjną formą uczestnictwa. Chętnie widziano również inicjatywy łączące kulturę z aktywnością fizyczną, rekreacją i kontaktem z przyrodą. Potwierdza to, że mieszkańcy coraz częściej postrzegają kulturę jako element codziennego życia, związany ze wspólnym spędzaniem czasu, odpoczynkiem i budowaniem relacji.

W odpowiedziach dotyczących braków w ofercie kulturalnej często pojawiały się potrzeby organizowania większej liczby warsztatów praktycznych, wydarzeń dla rodzin, spotkań integracyjnych oraz działań skierowanych do różnych grup wiekowych. Mieszkańcy wskazywali także zainteresowanie rękodziełem, muzyką, sportem, aktywnościami na świeżym powietrzu oraz wydarzeniami rozwijającymi konkretne umiejętności. Świadczy to o dużym zapotrzebowaniu na ofertę opartą na aktywnym uczestnictwie, a nie jedynie biernym odbiorze wydarzeń. Szczególnie cennym wynikiem badania jest deklarowana gotowość części respondentów do współtworzenia lokalnych inicjatyw. Ankietowani wskazywali chęć pomocy organizacyjnej, udziału w konsultacjach, prowadzenia warsztatów oraz dzielenia się własnymi umiejętnościami. Pokazuje to, że wśród mieszkańców istnieje potencjał do budowania działań opartych na partnerstwie i współodpowiedzialności za rozwój życia społeczno-kulturalnego.

Przeprowadzone badanie potwierdza, że mieszkańcy oczekują kultury bliskiej codziennemu życiu – dostępnej, praktycznej i tworzonej wspólnie z lokalną społecznością. Centrum Kultury może pełnić w tym procesie rolę miejsca, które nie tylko organizuje wydarzenia, ale także łączy ludzi, wspiera ich pomysły i stwarza przestrzeń do aktywnego działania. Z perspektywy projektu „Kulturalne Pomosty” jest to ważny sygnał wskazujący, że rozwój oferty powinien opierać się na współpracy z mieszkańcami, wykorzystaniu lokalnych zasobów oraz tworzeniu wydarzeń odpowiadających na realne potrzeby różnych grup społecznych.

4.3 Badanie ankietowe wśród rodziców uczestniczących w spotkaniach szkolnych

Istotnym elementem procesu diagnostycznego realizowanego w ramach projektu „Kulturalne Pomosty” było badanie ankietowe przeprowadzone wśród rodziców uczniów szkół na terenie gminy Korzenna. Wybór tej grupy respondentów miał na celu dotarcie do mieszkańców aktywnie zaangażowanych w życie rodzinne i edukacyjne, którzy nie zawsze uczestniczą regularnie w działaniach organizowanych przez instytucje kultury. Badanie zostało

przeprowadzone w formie anonimowej ankiety papierowej. Zebrany materiał badawczy pozwolił rozpoznać potrzeby rodzin, ich oczekiwania wobec lokalnej oferty kulturalnej oraz czynniki wpływające na poziom uczestnictwa w życiu społeczno-kulturalnym gminy.

Uczestnictwo rodzin w kulturze

Analiza ankiet pokazuje, że rodzice uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych przede wszystkim okazjonalnie. Najczęściej wskazywano udział w festynach, wydarzeniach plenerowych, koncertach oraz inicjatywach skierowanych do dzieci i rodzin. Dla wielu respondentów kultura stanowi ważny element organizacji czasu wolnego, jednak uczestnictwo w niej jest często uzależnione od możliwości pogodzenia aktywności kulturalnych z obowiązkami rodzinnymi i zawodowymi. W odpowiedziach widoczne było także zainteresowanie działaniami o charakterze warsztatowym, edukacyjnym i integracyjnym. Rodzice postrzegają wydarzenia kulturalne nie tylko jako formę rozrywki, lecz również jako okazję do wspólnego spędzania czasu z dziećmi, rozwijania zainteresowań oraz budowania relacji społecznych. Na uwagę zasługuje fakt, że w wypowiedziach respondentów kultura bardzo często pojawiała się w kontekście życia rodzinnego. Dla wielu rodziców uczestnictwo w wydarzeniach nie jest celem samym w sobie, lecz sposobem na wzmocnienie więzi rodzinnych, wspólne zdobywanie doświadczeń oraz tworzenie przestrzeni do aktywnego spędzania czasu z dziećmi. Pokazuje to, że działania kierowane do rodzin pełnią jednocześnie funkcję kulturalną, wychowawczą i integracyjną.

Bariery uczestnictwa

Jednym z najważniejszych obszarów badania była identyfikacja czynników utrudniających udział w wydarzeniach kulturalnych. Najczęściej wskazywanymi przeszkodami były ograniczony czas wolny, obowiązki rodzinne oraz codzienne zobowiązania zawodowe. W części ankiet pojawiały się również uwagi dotyczące niewystarczającej informacji o wydarzeniach lub trudności w dostosowaniu terminów wydarzeń do rytmu życia rodzinnego. Wyniki badania pokazują, że podstawową barierą nie jest brak zainteresowania kulturą, lecz ograniczone możliwości uczestnictwa wynikające z codziennych obowiązków. Oznacza to, że rozwijanie oferty skierowanej do rodzin powinno uwzględniać kwestie dostępności czasowej oraz organizacyjnej.

Potrzeby i oczekiwania rodzin

Respondenci wskazywali potrzebę rozwijania działań umożliwiających wspólne uczestnictwo dzieci i dorosłych. Wśród najczęściej pojawiających się propozycji znalazły się:

- wydarzenia rodzinne,
- warsztaty dla dzieci i rodziców,
- działania plenerowe,
- inicjatywy integrujące mieszkańców,
- zajęcia rozwijające zainteresowania i umiejętności praktyczne,
- wydarzenia o charakterze międzypokoleniowym.

W odpowiedziach otwartych pojawiały się również sugestie organizacji warsztatów rękodzielniczych, wydarzeń sportowo-rekreacyjnych, spotkań tematycznych oraz działań wykorzystujących walory przyrodnicze i przestrzeń lokalną.

Potencjał zaangażowania społecznego

Badanie pozwoliło również rozpoznać gotowość mieszkańców do współtworzenia lokalnych inicjatyw. Znaczna część respondentów deklarowała chęć udziału w organizacji wydarzeń, pomocy przy ich realizacji lub dzielenia się własnymi umiejętnościami. Odpowiedzi te wskazują na istotny potencjał społeczny rodzin oraz możliwość rozwijania bardziej partnerskiego modelu współpracy pomiędzy mieszkańcami, a Centrum Kultury. Rodzice podkreślali znaczenie działań tworzonych wspólnie z mieszkańcami i odpowiadających na rzeczywiste potrzeby lokalnej społeczności. Wskazuje to na duże znaczenie procesów współdecydowania i konsultowania planowanych inicjatyw.

Najważniejsze ustalenia badania

Badanie przeprowadzone wśród rodziców dzieci uczęszczających do szkół na terenie gminy Korzenna pokazało, że jest to grupa zainteresowana udziałem w życiu społeczno-kulturalnym, jednak aktywność ta musi być dostosowana do codziennych obowiązków rodzinnych i zawodowych. Większość respondentów deklarowała udział w wydarzeniach kulturalnych przynajmniej kilka razy w roku, najczęściej wybierając festyny, wydarzenia plenerowe, koncerty oraz spotkania o charakterze integracyjnym.

Rodzice pozytywnie oceniają ofertę kulturalną realizowaną na terenie gminy, jednocześnie wskazując obszary, które warto rozwijać. Szczególnie często pojawiały się oczekiwania dotyczące większej liczby wydarzeń adresowanych do dzieci i całych rodzin, warsztatów praktycznych oraz inicjatyw umożliwiających wspólne spędzanie czasu. Zainteresowaniem cieszą się również zajęcia rozwijające pasje i umiejętności, takie jak rękodzieło, aktywność sportowa, działania artystyczne czy spotkania tematyczne.

W odpowiedziach respondentów wyraźnie zaznacza się potrzeba organizowania wydarzeń w sposób ułatwiający udział rodzinom. Najczęściej wskazywaną przeszkodą jest brak czasu wynikający z obowiązków zawodowych i domowych. Część osób zwracała również uwagę na niewystarczającą informację o planowanych wydarzeniach, co pokazuje znaczenie skutecznej i różnorodnej promocji oferty.

Badanie ujawniło także istotny potencjał społeczny mieszkańców. Wielu rodziców deklarowało gotowość do angażowania się w organizację wydarzeń, udział w konsultacjach oraz dzielenie się własnymi umiejętnościami. Oznacza to, że mieszkańcy nie chcą być jedynie odbiorcami działań kulturalnych, ale również ich współtwórcami.

Zebrane odpowiedzi pokazują, że dla rodziców kultura jest przede wszystkim przestrzenią wspólnego spędzania czasu, budowania relacji oraz aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności. Największym zainteresowaniem cieszą się działania łączące element edukacji, integracji i rekreacji, realizowane w przyjaznej, rodzinnej atmosferze.

Wnioski diagnostyczne

Badanie przeprowadzone wśród rodziców pokazuje, że rodzina stanowi jedno z najważniejszych środowisk budowania uczestnictwa w kulturze na terenie gminy Korzenna. To właśnie poprzez wspólne wydarzenia, zajęcia i aktywności dzieci najczęściej rozpoczynają swoją przygodę z lokalnym życiem społecznym i kulturalnym. Oznacza to, że działania kierowane do rodzin mogą jednocześnie wzmacniać aktywność mieszkańców oraz budować trwałe więzi ze społecznością lokalną.

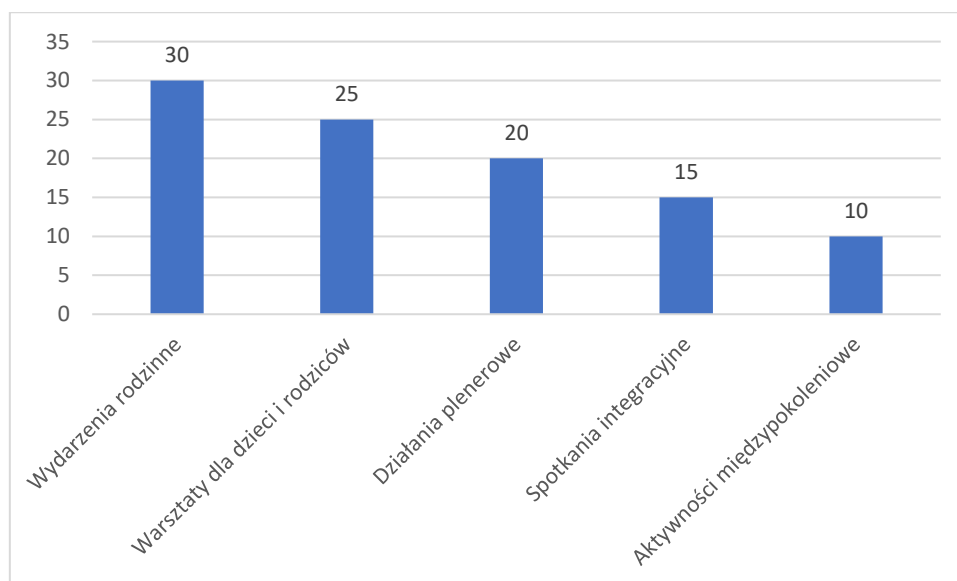
Wyniki badania wskazują również, że mieszkańcy coraz częściej poszukują oferty, która łączy funkcje edukacyjne, integracyjne i rekreacyjne. Kultura postrzegana jest nie tylko jako uczestnictwo w wydarzeniach artystycznych, ale także jako możliwość spędzania czasu razem, rozwijania zainteresowań i budowania relacji z innymi mieszkańcami. Szczególną rolę

mogą odgrywać tutaj działania międzypokoleniowe, pozwalające na spotkanie dzieci, rodziców i seniorów we wspólnej przestrzeni aktywności.

Istotnym wnioskiem płynącym z badania jest także wysoki poziom społecznego zaangażowania rodziców. W wielu odpowiedziach widoczna była gotowość do dzielenia się własnymi umiejętnościami, wspierania organizacji wydarzeń oraz uczestniczenia w inicjatywach realizowanych na rzecz lokalnej społeczności. Pokazuje to, że wśród rodzin funkcjonuje znaczący potencjał, który może stać się jednym z filarów rozwoju oddolnych działań społeczno-kulturalnych w gminie.

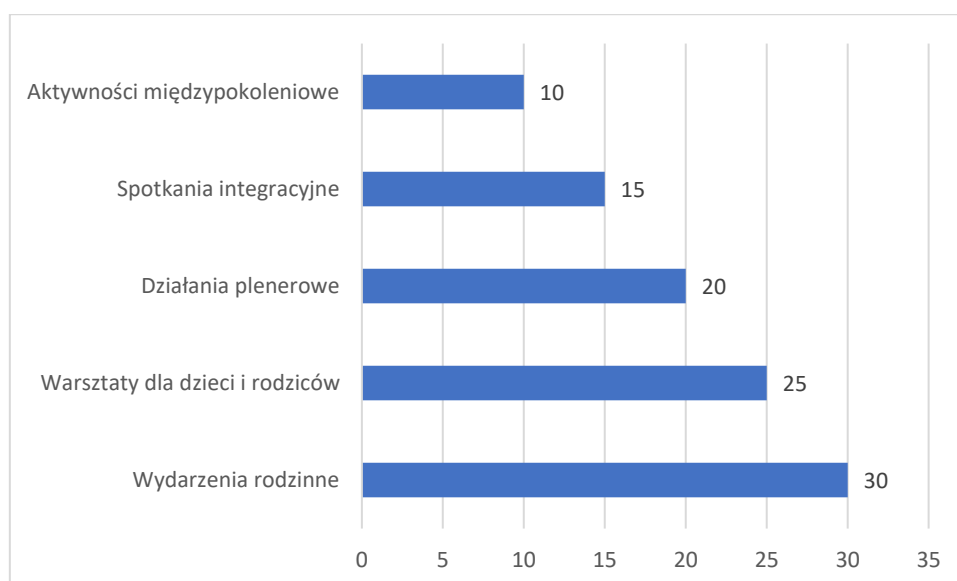
Badanie potwierdza również, że skuteczny rozwój oferty kulturalnej wymaga nie tylko organizowania atrakcyjnych wydarzeń, ale także tworzenia przestrzeni, w której mieszkańcy będą mogli współdecydować, współpracować i realizować własne pomysły. W przypadku rodzin szczególnie ważne jest budowanie poczucia wpływu oraz partnerstwa pomiędzy mieszkańcami a Centrum Kultury.

Wykres 5. Najczęściej wskazywane bariery uczestnictwa w kulturze

Największą przeszkodą w uczestnictwie rodzin w kulturze nie jest brak zainteresowania ofertą, lecz ograniczenia wynikające z codziennych obowiązków. Rodzice funkcjonują w warunkach dużego obciążenia czasowego, dlatego szczególnego znaczenia nabierają działania dostępne lokalnie i organizowane w dogodnych terminach.

Wykres 4. Jakich działań najbardziej oczekują rodziny?

Rodzice oczekują przede wszystkim działań umożliwiających wspólne uczestnictwo całych rodzin. Wysoko oceniane są inicjatywy łączące funkcję edukacyjną, integracyjną i rekreacyjną.

4.4 Konsultacje społeczne z seniorami – lokalna pamięć, doświadczenie i potencjał współtworzenia kultury

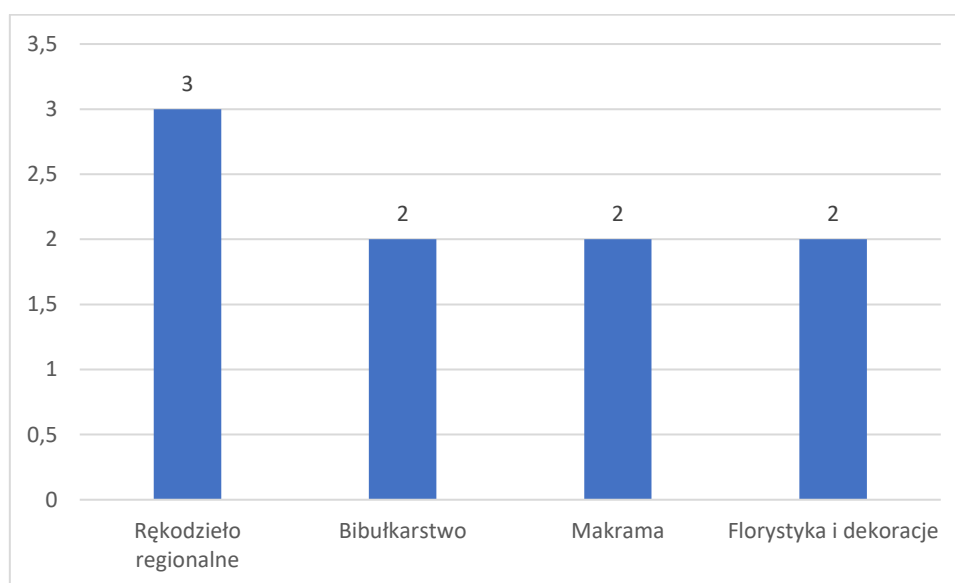
Jednym z najważniejszych działań jakościowych przeprowadzonych w ramach projektu „Kulturalne Pomosty” były konsultacje społeczne z seniorami z terenu gminy Korzenna. Spotkania odbyły się podczas regularnie organizowanych „Kawiarenek Seniorów”, dzięki czemu badanie zostało przeprowadzone w środowisku dobrze znanym uczestnikom, sprzyjającym swobodnej rozmowie i wymianie doświadczeń.

Celem konsultacji było nie tylko rozpoznanie potrzeb osób starszych w zakresie uczestnictwa w kulturze, ale również identyfikacja zasobów, wiedzy i doświadczeń, które mogą zostać wykorzystane w rozwoju lokalnych działań społeczno-kulturalnych. W przeciwieństwie do wielu badań koncentrujących się wyłącznie na problemach seniorów, proces diagnostyczny został oparty na perspektywie zasobowej, pozwalającej spojrzeć na osoby starsze jako aktywne uczestników życia społecznego oraz ważnych współtwórców lokalnego dziedzictwa.

Seniorzy jako strażnicy lokalnej pamięci i tradycji

Przeprowadzone konsultacje pokazały, że osoby starsze posiadają wyjątkowy zasób wiedzy dotyczącej historii miejscowości, dawnych zwyczajów, tradycji rodzinnych oraz codziennych praktyk kulturowych. W rozmowach wielokrotnie pojawiały się odniesienia do rękodzieła, tradycyjnych technik wykonywania ozdób, dawnych zawodów oraz umiejętności przekazywanych niegdyś w rodzinach i społecznościach sąsiedzkich. Seniorzy wskazywali między innymi kompetencje związane z szydełkowaniem, wykonywaniem koronek, makramą, tworzeniem palm wielkanocnych, ozdób świątecznych i regionalnych dekoracji. Wielu uczestników podkreślało również znaczenie wiedzy dotyczącej dawnych sposobów życia, lokalnych zwyczajów oraz tradycji przekazywanych pomiędzy pokoleniami. Warto podkreślić, że wiedza seniorów wykracza poza znajomość dawnych zwyczajów i technik rękodzielniczych. Obejmuje również pamięć o lokalnych wydarzeniach, przemianach społecznych oraz historii poszczególnych miejscowości. Zasób ten może stanowić cenne źródło inspiracji dla projektów edukacyjnych, działań dokumentacyjnych oraz inicjatyw wzmacniających lokalną tożsamość mieszkańców

Wykres 6. Najczęściej wskazywane zasoby i kompetencje seniorów

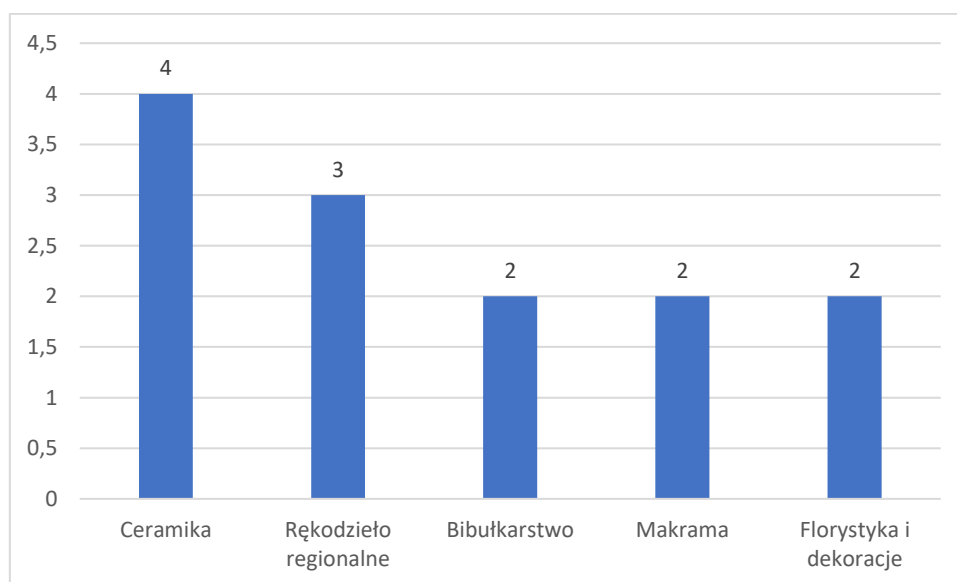
Uzyskane wyniki pokazują, że środowisko senioralne stanowi jeden z najważniejszych depozytariuszy lokalnego dziedzictwa kulturowego. Potencjał ten może być wykorzystywany

zarówno w działaniach edukacyjnych, jak i inicjatywach integrujących mieszkańców różnych pokoleń.

Kultura jako przestrzeń relacji społecznych

W trakcie konsultacji wyraźnie zaznaczało się, że dla seniorów uczestnictwo w kulturze nie jest utożsamiane wyłącznie z udziałem w wydarzeniach artystycznych. Znacznie częściej kultura postrzegana była jako przestrzeń spotkania, rozmowy i budowania relacji społecznych. Największą popularnością cieszą się działania umożliwiające bezpośredni kontakt z innymi mieszkańcami, wspólne wyjazdy, warsztaty oraz spotkania integracyjne. Seniorzy podkreślali, że aktywność społeczna pomaga przeciwdziałać izolacji, wzmacnia poczucie przynależności do wspólnoty oraz wpływa na poprawę jakości życia.

Wykres 7. Najczęściej wskazywane formy aktywności seniorów

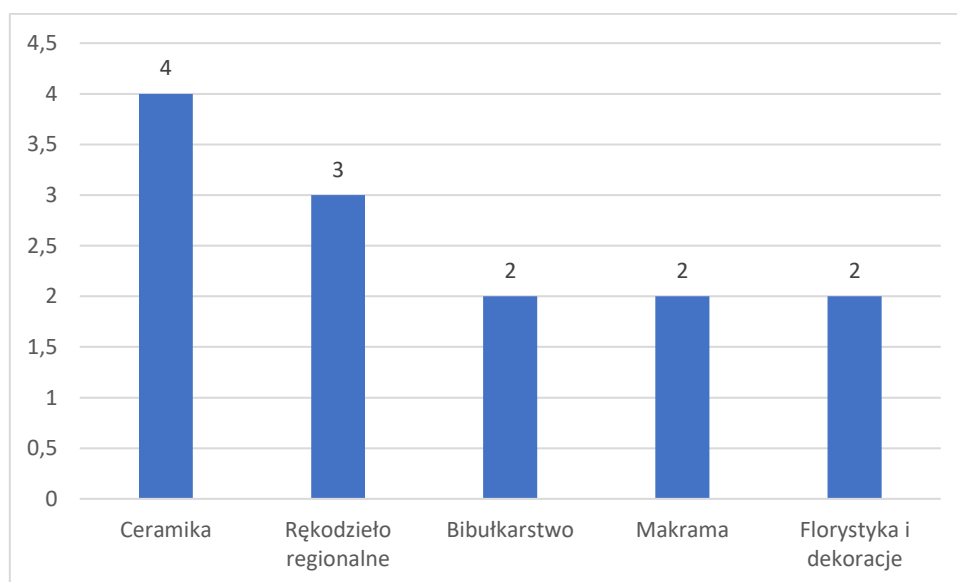
Wyniki pokazują, że szczególną wartość dla seniorów mają działania umożliwiające podtrzymywanie więzi społecznych oraz aktywne uczestnictwo w życiu wspólnoty. Analiza wypowiedzi uczestników pokazuje, że dla wielu seniorów aktywność kulturalna pełni również funkcję profilaktyki społecznej. Spotkania, warsztaty i wspólne działania pozwalają przeciwdziałać osamotnieniu, wzmacniają poczucie sprawczości oraz dają możliwość pozostawania aktywnym członkiem społeczności lokalnej. Oznacza to, że kultura może pełnić

ważną rolę nie tylko w obszarze edukacji i integracji, ale również dobrostanu społecznego mieszkańców.

Co utrudnia aktywność seniorów?

Konsultacje pozwoliły również rozpoznać bariery ograniczające uczestnictwo osób starszych w życiu społeczno-kulturalnym. Najczęściej wskazywanym problemem były trudności transportowe związane z dojazdem na wydarzenia organizowane poza miejscem zamieszkania. Istotnym utrudnieniem okazał się także ograniczony dostęp do informacji. Wielu respondentów podkreślało, że nie korzysta regularnie z Internetu lub mediów społecznościowych, przez co informacje o wydarzeniach nie zawsze do nich docierają.

Wykres 8. Najczęściej wskazywane bariery uczestnictwa

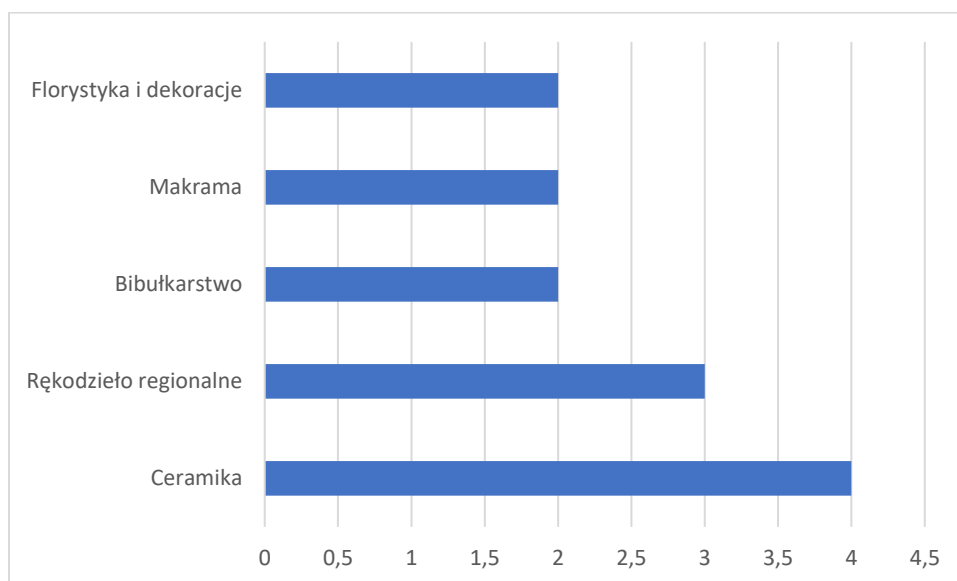

Warto zauważyć, że większość wskazywanych ograniczeń ma charakter organizacyjny, a nie motywacyjny. Seniorzy deklarują zainteresowanie uczestnictwem w kulturze, jednak oczekują działań lepiej dostosowanych do swoich możliwości i codziennych warunków funkcjonowania.

Oczekiwania wobec Centrum Kultury

Respondenci pozytywnie oceniali działalność Centrum Kultury i podkreślali znaczenie podejmowanych inicjatyw. Jednocześnie wskazywali kierunki dalszego rozwoju oferty. Najczęściej pojawiały się oczekiwania dotyczące organizacji większej liczby zajęć skierowanych do seniorów, warsztatów praktycznych oraz działań umożliwiających wymianę doświadczeń pomiędzy pokoleniami.

Wykres 9. Najważniejsze oczekiwania wobec Centrum Kultury

Najważniejsze ustalenia badania

Konsultacje społeczne z seniorami pozwoliły spojrzeć na osoby starsze nie tylko jako uczestników działań kulturalnych, ale przede wszystkim jako ważnych nosicieli wiedzy, doświadczeń i lokalnej pamięci. Badanie pokazało, że seniorzy posiadają kompetencje i zasoby, które mogą być wykorzystywane w działaniach edukacyjnych, międzypokoleniowych i integracyjnych. Jednocześnie respondenci podkreślali znaczenie bezpośrednich relacji społecznych oraz potrzebę tworzenia przestrzeni sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu wspólnoty.

Wnioski diagnostyczne

Konsultacje społeczne pokazały, że seniorzy nie są wyłącznie odbiorcami działań kulturalnych, lecz stanowią jeden z najważniejszych zasobów społecznych i kulturowych gminy Korzenna. Dysponują wiedzą, doświadczeniem oraz umiejętnościami, które mogą odgrywać istotną rolę w procesie ochrony lokalnego dziedzictwa i budowania więzi międzypokoleniowych. Przeprowadzone rozmowy potwierdzają, że osoby starsze posiadają wysoki potencjał do współtworzenia działań społeczno-kulturalnych, szczególnie w obszarach związanych z tradycją, rękodziełem, edukacją regionalną oraz przekazywaniem wiedzy młodszemu pokoleniu. Jednocześnie oczekują wsparcia organizacyjnego oraz tworzenia warunków umożliwiających aktywne uczestnictwo w życiu wspólnoty.

Z perspektywy dalszego rozwoju Centrum Kultury szczególnie istotne wydaje się rozwijanie działań międzypokoleniowych, wykorzystujących potencjał seniorów jako mentorów, depozytariuszy lokalnej pamięci i partnerów w realizacji inicjatyw społecznych. Wyniki badania pokazują, że takie działania mogą stać się ważnym narzędziem wzmocnienia lokalnej tożsamości, integracji społecznej oraz budowania trwałych relacji pomiędzy mieszkańcami różnych pokoleń.

Szczególną wartością ujawnioną podczas konsultacji jest gotowość seniorów do dzielenia się własnymi umiejętnościami i doświadczeniem. Wskazuje to, że osoby starsze mogą pełnić rolę nie tylko uczestników, ale również współtwórców działań realizowanych przez Centrum Kultury. Włączanie ich w proces planowania i realizacji inicjatyw może przyczynić się do lepszego wykorzystania lokalnych zasobów oraz wzmocnienia poczucia sprawczości mieszkańców.

4.5 Konsultacje społeczne z rodzicami uczestników zespołu regionalnego „Mali Lipniczanie” – rodzina jako przestrzeń przekazu kulturowego

Jednym z najbardziej interesujących poznawczo elementów procesu diagnostycznego były konsultacje przeprowadzone wśród rodziców dzieci uczestniczących w działalności zespołu regionalnego „Mali Lipniczanie”. Spotkanie odbyło się 12 maja 2026 roku w Dworze w Lipnicy Wielkiej i miało formę moderowanej rozmowy grupowej prowadzonej w naturalnym

środowisku funkcjonowania uczestników – podczas oczekiwania rodziców na próby zespołu. W badaniu uczestniczyło 10 osób.

Zastosowana metoda pozwoliła uchwycić nie tylko opinie dotyczące działalności kulturalnej, ale przede wszystkim mechanizmy przekazywania tradycji, budowania lokalnej tożsamości oraz funkcjonowania rodzin zaangażowanych w podtrzymywanie dziedzictwa kulturowego regionu.

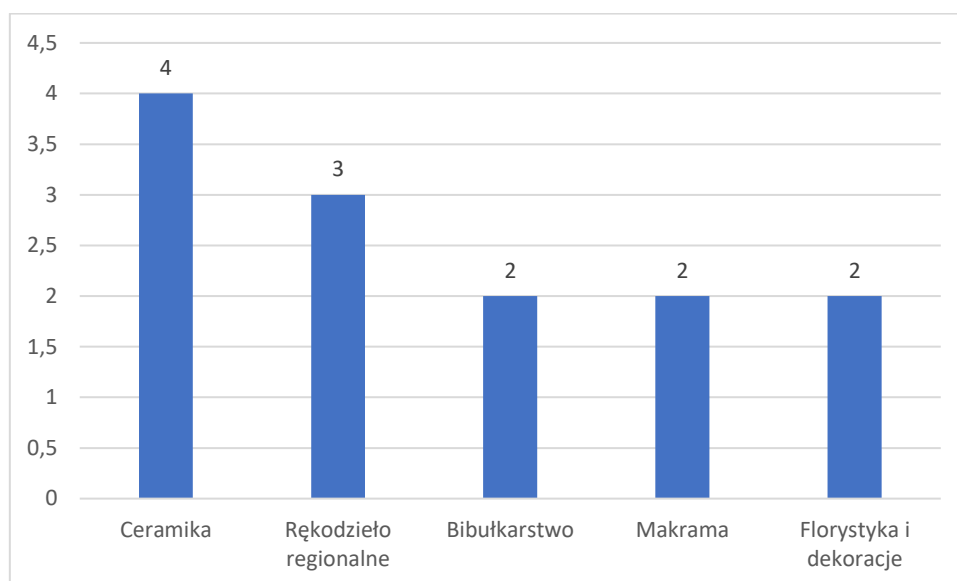
Tradycja jako element codzienności

W odróżnieniu od wielu grup badawczych uczestniczących w diagnozie, rodzice związani z zespołem regionalnym nie postrzegają kultury regionalnej jako okazjonalnej aktywności czy dodatkowego zajęcia. Z rozmów wynika, że tradycja jest obecna w ich codziennym życiu i stanowi naturalny element rodzinnej aktywności. Respondenci wskazywali udział w koncertach dzieci, wydarzeniach regionalnych, spotkaniach rodzinnych, piknikach oraz działaniach realizowanych przez Pracownię Artystyczną w Lipnicy Wielkiej. Jednocześnie podkreślali, że uczestnictwo dzieci w zespole jest często kontynuacją rodzinnych doświadczeń związanych z kulturą regionalną. Charakterystyczne były wypowiedzi wskazujące na naturalny, międzypokoleniowy przekaz tradycji:

„Dziadek chodził, rodzice też to i dzieci chodzą.”

Wypowiedzi te pokazują, że uczestnictwo w kulturze regionalnej nie jest postrzegane jako obowiązek, lecz jako część lokalnej tożsamości przekazywanej pomiędzy pokoleniami. Szczególnie interesujące jest to, że tradycja nie funkcjonuje tutaj wyłącznie jako element działalności zespołu regionalnego. Z rozmów wynika, że jest ona obecna w codziennych doświadczeniach rodzin – podczas świąt, spotkań rodzinnych, lokalnych uroczystości czy wspólnego uczestnictwa w wydarzeniach społecznych. Oznacza to, że proces przekazu kulturowego odbywa się nie tylko w ramach edukacji artystycznej, ale przede wszystkim w naturalnych relacjach rodzinnych i sąsiedzkich.

Wykres 10. Najważniejsze znaczenia działalności zespołu regionalnego

Spoleczność oparta na współpracy

Szczególnie interesującym rezultatem konsultacji było ujawnienie silnych mechanizmów wzajemnego wsparcia funkcjonujących w środowisku rodziców.

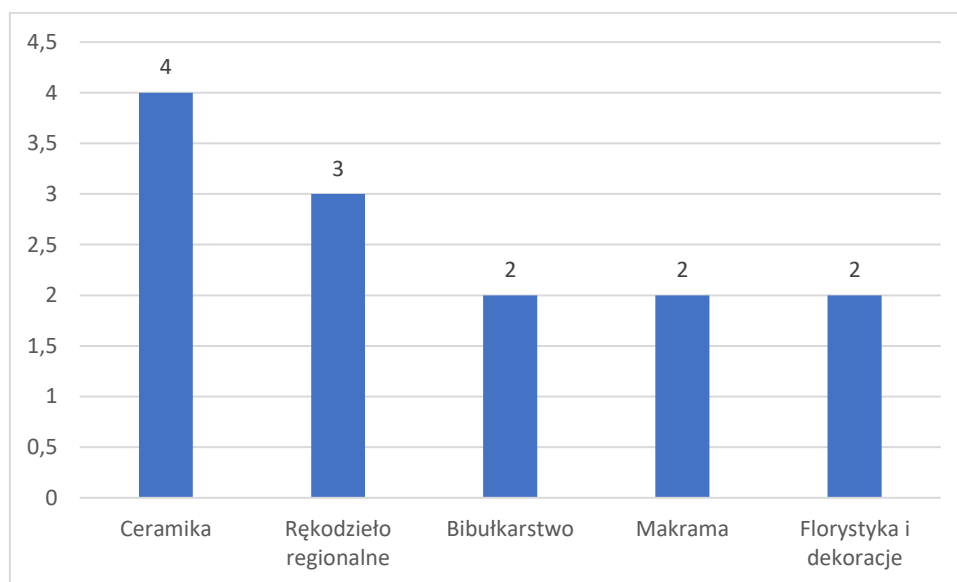
W trakcie rozmów wielokrotnie pojawiały się przykłady współpracy przy organizacji wyjazdów, przygotowywaniu strojów, opiece nad dziećmi czy organizacji wydarzeń. Respondenci podkreślali, że ich największym zasobem nie są pojedyncze umiejętności, lecz zdolność do współdziałania. Jak zauważyła jedna z uczestniczek:

„Jesteśmy zgodni i potrafimy się dogadać.”

Rodzice wskazywali, że naturalnym elementem funkcjonowania grupy jest wzajemna pomoc – od prasowania strojów regionalnych, przez przygotowywanie elementów dekoracyjnych, po organizację transportu dla dzieci uczestniczących w występach. Badanie pokazuje, że wokół zespołu regionalnego funkcjonuje silna sieć relacji społecznych, stanowiąca ważny element lokalnego kapitału społecznego. Analiza wypowiedzi uczestników wskazuje, że działalność zespołu pełni również funkcję integracyjną. Wspólne przygotowania do

występów, organizacja wydarzeń oraz zaangażowanie rodziców tworzą przestrzeń regularnych kontaktów i współpracy pomiędzy mieszkańcami. W efekcie zespół regionalny staje się nie tylko miejscem edukacji kulturowej dzieci, ale również środowiskiem budowania trwałych relacji społecznych.

Wykres 11. Społeczne funkcje działalności regionalnej

Dziedzictwo jako zasób przyszłość

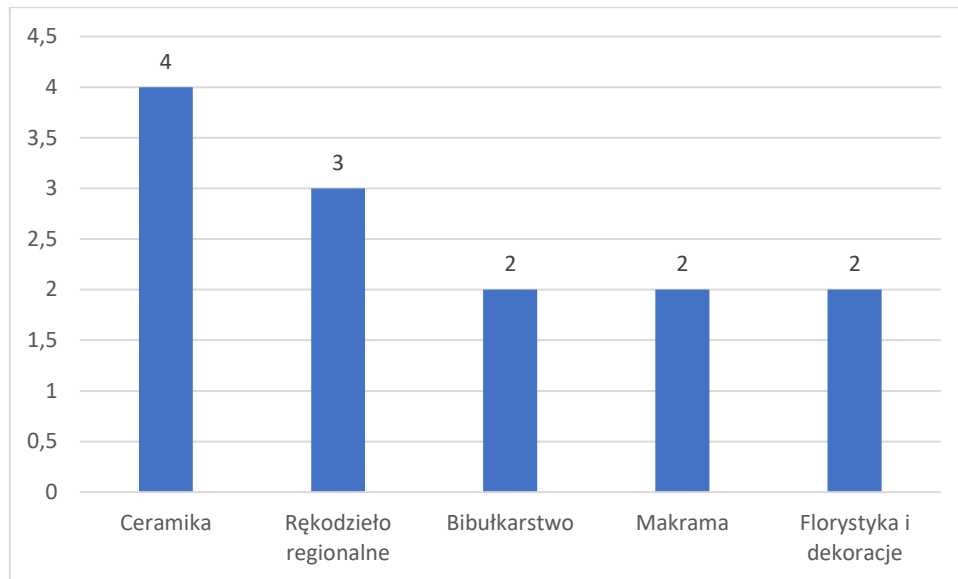
W rozmowach bardzo wyraźnie wybrzmiała troska o zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego. Rodzice zwracali uwagę, że wiele tradycyjnych melodii, pieśni, opowieści czy umiejętności funkcjonuje wyłącznie w pamięci najstarszych mieszkańców i nie zostało dotychczas odpowiednio udokumentowanych.

Szczególnie często pojawiały się odniesienia do:

- tradycyjnych melodii i pieśni pogórzańskich,
- lokalnych obrzędów i zwyczajów,
- rękodzieła ludowego,
- haftu i tradycyjnego krawiectwa,
- wykonywania palm wielkanocnych, wieńców dożynkowych i ozdób świątecznych,

- lokalnej kuchni oraz rodzinnych historii.

Wykres 12. Elementy lokalnego dziedzictwa uznawane za szczególnie ważne

Respondenci podkreślali, że przyszłe działania powinny koncentrować się nie tylko na prezentowaniu tradycji, ale również na jej dokumentowaniu i utrwalaniu dla kolejnych pokoleń. Warto zauważyć, że uczestnicy konsultacji postrzegają dziedzictwo kulturowe w sposób bardzo praktyczny. Tradycja nie jest dla nich wyłącznie elementem historii, ale zasobem, który może inspirować współczesne działania edukacyjne, artystyczne i społeczne. Takie podejście stwarza możliwość rozwijania projektów łączących ochronę dziedzictwa z nowoczesnymi formami aktywności mieszkańców.

Centrum Kultury jako strażnik lokalnego dziedzictwa

Badani bardzo wysoko oceniali działalność Centrum Kultury oraz warunki stworzone do rozwoju kultury regionalnej w Lipnicy Wielkiej. W rozmowach wielokrotnie podkreślano znaczenie Dworu w Lipnicy Wielkiej jako miejsca integrującego mieszkańców oraz rolę osób zaangażowanych w rozwijanie działalności regionalnej. Jednocześnie pojawiały się oczekiwania związane z rozwijaniem działań, które pozostawią trwałe ślady dla przyszłych pokoleń. Rodzice wskazywali potrzebę:

- nagrywania i archiwizowania lokalnych pieśni,
- dokumentowania historii mieszkańców,
- tworzenia wydawnictw i materiałów edukacyjnych,
- organizacji wydarzeń międzypokoleniowych,
- promocji lokalnych twórców i mistrzów tradycji.

Najważniejsze ustalenia badania

Konsultacje z rodzicami uczestników zespołu „Mali Lipniczanie” pokazały, że kultura regionalna nadal pełni ważną rolę w życiu wielu rodzin gminy Korzenna. Badanie potwierdziło istnienie silnych mechanizmów międzypokoleniowego przekazu tradycji oraz dużego zaangażowania rodziców w działania związane z ochroną i popularyzacją lokalnego dziedzictwa. Szczególną wartością okazała się obecność nieformalnych sieci współpracy budowanych wokół działalności zespołu regionalnego.

Głos mieszkańców

„Dziadek chodził, rodzice też to i dzieci chodzą.”

„Jesteśmy zgodni i potrafimy się dogadać.”

„Trzeba zachować to, co jeszcze pamiętają najstarsi mieszkańcy.”

Wnioski diagnostyczne

Przeprowadzone konsultacje pokazują, że działalność zespołu „Mali Lipniczanie” pełni znacznie szerszą funkcję niż edukacja artystyczna dzieci i młodzieży. Wokół zespołu funkcjonuje środowisko rodzin tworzących silną wspólnotę opartą na współpracy, wzajemnym wsparciu oraz poczuciu odpowiedzialności za zachowanie lokalnego dziedzictwa. Badanie ujawniło istnienie rozbudowanego kapitału społecznego, którego fundamentem są relacje rodzinne, zaufanie oraz gotowość do wspólnego działania. Szczególnie cennym zasobem jest przekonanie respondentów, że kultura regionalna stanowi ważny element współczesnego życia społecznego, a nie wyłącznie pamiątkę przeszłości. Wyniki konsultacji wskazują również na potrzebę rozwijania działań służących dokumentowaniu i utrwalaniu niematerialnego

48

dziedzictwa kulturowego. Mieszkańcy dostrzegają zagrożenie związane z utratą wiedzy i umiejętności najstarszego pokolenia oraz oczekują inicjatyw pozwalających zachować je dla przyszłych pokoleń. Z perspektywy dalszego rozwoju Centrum Kultury szczególnie wartościowe wydaje się tworzenie projektów łączących edukację regionalną, dokumentowanie lokalnej historii oraz działania międzypokoleniowe. Wyniki badania pokazują, że właśnie w tym obszarze znajduje się jeden z najważniejszych potencjałów społeczno-kulturowych gminy Korzenna.

Konsultacje pokazały również, że skuteczna ochrona dziedzictwa kulturowego nie odbywa się wyłącznie poprzez organizację wydarzeń czy prezentację tradycji. Kluczową rolę odgrywają codzienne relacje rodzinne, wspólne doświadczenia oraz naturalny proces przekazywania wiedzy pomiędzy pokoleniami. Właśnie dlatego działania związane z kulturą regionalną mogą stać się jednym z najważniejszych narzędzi budowania lokalnej tożsamości i wzmacniania więzi społecznych w gminie Korzenna.

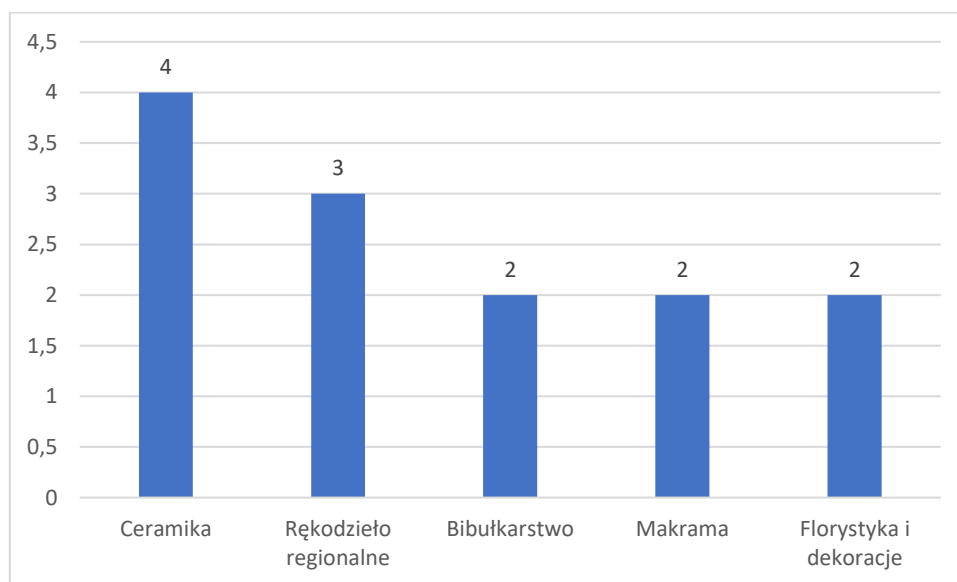
4.6 Indywidualne wywiady z osobami rzadko uczestniczącymi w życiu społeczno-kulturalnym – między dystansem, a potencjałem zaangażowania

Jednym z najbardziej wartościowych elementów procesu diagnostycznego były indywidualne wywiady przeprowadzone z mieszkańcami, którzy sporadycznie uczestniczą w działaniach społecznych i kulturalnych organizowanych na terenie gminy. Badanie miało charakter jakościowy i zostało ukierunkowane na poznanie perspektywy osób pozostających poza głównym nurtem lokalnej aktywności. Jego celem było zrozumienie przyczyn ograniczonego uczestnictwa oraz identyfikacja warunków, które mogłyby sprzyjać większemu zaangażowaniu mieszkańców w życie wspólnoty. Przeprowadzone rozmowy pokazały, że osoby rzadziej uczestniczące w kulturze nie tworzą jednorodnej grupy. Łączy je jednak to, że większość z nich nie odrzuca działań kulturalnych, lecz funkcjonuje poza nimi z powodów związanych z codziennym stylem życia, ograniczeniami czasowymi, brakiem informacji lub przekonaniem, że oferta nie jest skierowana właśnie do nich.

Nie brak zainteresowania, lecz codzienność

Analiza wywiadów wskazuje, że najczęściej pojawiającą się przyczyną ograniczonego uczestnictwa nie jest niechęć do kultury, ale codzienne obowiązki i priorytety życiowe. Respondenci wskazywali przede wszystkim brak czasu, obowiązki rodzinne, pracę zawodową oraz zmęczenie wynikające z intensywnego trybu życia. W wielu wypowiedziach pojawiało się przekonanie, że udział w wydarzeniach kulturalnych wymaga dodatkowej energii i organizacji, której na co dzień brakuje. Jednocześnie większość rozmówców deklarowała zainteresowanie konkretnymi formami aktywności, takimi jak koncerty, wydarzenia plenerowe, spotkania tematyczne czy działania związane z lokalną historią i tradycją. Pokazuje to, że dystans wobec uczestnictwa nie wynika z braku potrzeb kulturalnych, lecz z trudności w ich realizacji. Szczególnie interesujące jest to, że rozmówcy nie odrzucali wartości działań kulturalnych ani społecznych. W wielu wypowiedziach pojawiało się raczej poczucie, że aktywność tego typu znajduje się na dalszym planie wobec obowiązków zawodowych, rodzinnych i codziennych spraw. Oznacza to, że zwiększanie uczestnictwa wymaga nie tyle przekonywania mieszkańców do kultury, ile tworzenia warunków ułatwiających włączanie jej w codzienne życie.

Wykres 13. Najczęściej wskazywane przyczyny ograniczonego uczestnictwa

Centrum Kultury widziane z zewnątrz

Interesującym rezultatem badania jest sposób postrzegania Centrum Kultury przez osoby, które nie uczestniczą regularnie w jego działaniach. W większości wypowiedzi instytucja oceniana była pozytywnie. Respondenci podkreślali, że Centrum Kultury jest aktywne, organizuje liczne wydarzenia i stanowi ważny element życia lokalnego. Jednocześnie część rozmówców przyznawała, że nie zna szczegółowo oferty lub śledzi ją jedynie okazjonalnie. W wypowiedziach pojawiały się określenia wskazujące, że Centrum Kultury postrzegane jest jako miejsce otwarte i potrzebne mieszkańcom:

„To instytucja promująca kulturę i życie społeczne mieszkańców.”

„Miejsce organizujące różne wydarzenia edukacyjne, kulturalne i społeczne.”

„Prężnie działający ośrodek, który wspiera rozwój talentów.”

Wyniki te pokazują, że problemem nie jest negatywny wizerunek instytucji, lecz raczej ograniczony kontakt części mieszkańców z jej codzienną działalnością.

Warto zauważyć, że respondenci postrzegali Centrum Kultury przede wszystkim przez pryzmat jego obecności w przestrzeni lokalnej, a nie własnych doświadczeń uczestnictwa. Pokazuje to istnienie grupy mieszkańców, którzy pozytywnie oceniają działalność instytucji, jednak pozostają poza jej bezpośrednim oddziaływaniem. Dotarcie do tej grupy może stanowić jeden z ważniejszych kierunków rozwoju przyszłych działań.

Ukryte zasoby mieszkańców

Jednym z najciekawszych rezultatów badania było odkrycie potencjału osób, które same siebie nie postrzegają jako aktywnych uczestników życia społecznego. W trakcie rozmów okazało się, że wielu respondentów posiada umiejętności, doświadczenia zawodowe, pasje lub kontakty, które mogłyby zostać wykorzystane w działaniach lokalnych.

Wśród wskazywanych zasobów pojawiały się między innymi:

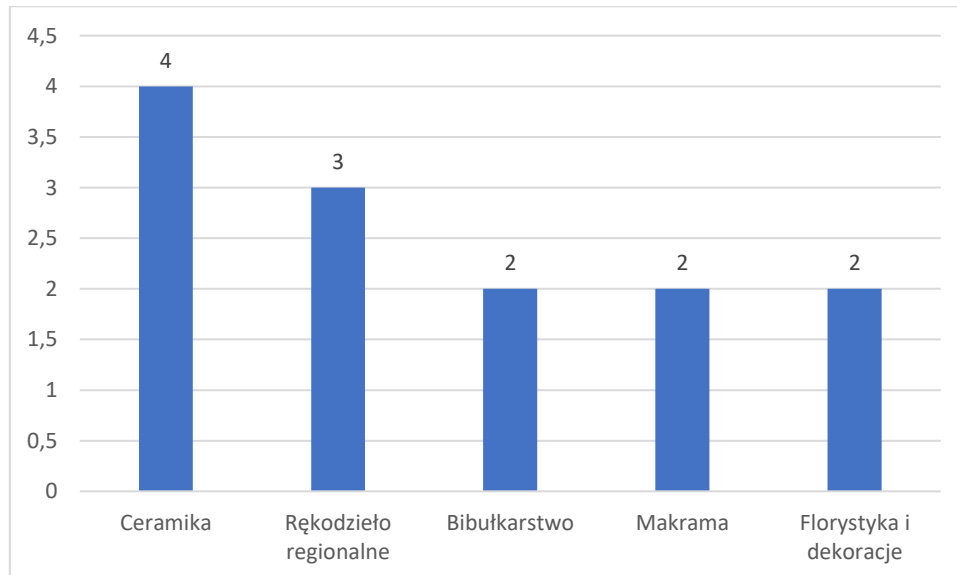
- doświadczenie organizacyjne,
- wiedza zawodowa,

- zainteresowania sportowe,
- działalność społeczna i sąsiedzka,
- umiejętności techniczne,
- znajomość lokalnego środowiska,
- kontakty i relacje społeczne.

Charakterystyczne jest jednak to, że respondenci rzadko spontanicznie identyfikowali te kompetencje jako potencjalny wkład w działania społeczne. Dopiero w trakcie rozmowy dostrzegali, że ich doświadczenia mogą mieć wartość dla innych mieszkańców.

Wynik ten można uznać za jedno z najważniejszych odkryć całej diagnozy. Badanie pokazuje, że potencjał społeczny nie ogranicza się do osób już zaangażowanych w działalność lokalną. Również mieszkańcy pozostający poza głównym nurtem aktywności posiadają kompetencje, wiedzę i doświadczenia, które mogą wzbogacać życie społeczno-kulturalne gminy. W wielu przypadkach potrzebują jedynie zachęty oraz stworzenia przestrzeni do wykorzystania własnych możliwości.

Wykres 14. Potencjalne zasoby deklarowane przez respondentów

Jak zachęcić mieszkańców do działania?

W wywiadach wielokrotnie pojawiało się pytanie o warunki, które mogłyby zachęcić do większego zaangażowania. Odpowiedzi wskazują, że mieszkańcy oczekują przede wszystkim działań prostych, bliskich codziennym zainteresowaniom oraz dających możliwość bezpośredniego kontaktu z innymi ludźmi.

Respondenci szczególnie często wskazywali:

- koncerty i wydarzenia plenerowe,
- spotkania integracyjne,
- działania adresowane do różnych grup wiekowych,
- inicjatywy rozwijające zainteresowania,
- wydarzenia organizowane blisko miejsca zamieszkania,
- działania umożliwiające aktywne uczestnictwo, a nie jedynie bierny odbiór.

W wielu wypowiedziach pojawiało się również przekonanie, że ludzie angażują się chętniej wtedy, gdy widzą konkretny cel działania oraz możliwość realnego wpływu na jego przebieg.

Najważniejsze ustalenia badania

Indywidualne wywiady pozwoliły poznać perspektywę mieszkańców, którzy rzadko uczestniczą w życiu społeczno-kulturalnym gminy. Badanie pokazało, że ograniczone uczestnictwo wynika przede wszystkim z uwarunkowań codziennego życia, a nie z braku zainteresowania kulturą. Jednocześnie rozmowy ujawniły obecność znaczącego potencjału społecznego i kompetencyjnego wśród osób pozostających poza głównym nurtem lokalnej aktywności. Wyniki wskazują na potrzebę tworzenia działań bardziej dostępnych, elastycznych i odpowiadających na codzienne doświadczenia mieszkańców.

Głos mieszkańców

„Nie chodzi o brak chęci, tylko o brak czasu.”

„Gdyby było bliżej i łatwiej się zaangażować, pewnie częściej bym uczestniczył.”

„Dopiero teraz widzę, że moje doświadczenie mogłoby się komuś przydać.”

Wnioski diagnostyczne

Przeprowadzone wywiady pozwalają spojrzeć na grupę mieszkańców pozostających poza głównym nurtem życia społeczno-kulturalnego w sposób znacznie bardziej złożony niż stereotypowe postrzeganie ich jako osób „niezainteresowanych kulturą”. Badanie pokazuje, że za ograniczonym uczestnictwem stoją przede wszystkim uwarunkowania codziennego życia, a nie brak potrzeb czy negatywne nastawienie do działalności kulturalnej. Szczególnie istotnym odkryciem jest obecność znaczącego potencjału społecznego i kompetencyjnego wśród osób pozostających na obrzeżach lokalnej aktywności. Wielu respondentów dysponuje doświadczeniem, wiedzą i umiejętnościami, które mogłyby zostać wykorzystane w działaniach realizowanych na rzecz społeczności lokalnej. Problemem nie jest więc brak zasobów, ale ich niewidoczność oraz brak mechanizmów zachęcających do ujawniania i wykorzystywania własnych kompetencji. Wyniki badania wskazują, że jednym z najważniejszych wyzwań stojących przed Centrum Kultury jest docieranie do mieszkańców funkcjonujących poza aktywnym obiegiem społecznym oraz tworzenie działań, które będą odpowiadały na ich codzienne potrzeby i zainteresowania. Szczególne znaczenie mogą mieć inicjatywy budujące relacje społeczne, wzmacniające poczucie wpływu oraz pokazujące, że każdy mieszkaniec – niezależnie od poziomu aktywności – może być współtwórcą lokalnej kultury.

Przeprowadzone rozmowy pokazują również, że granica pomiędzy osobami aktywnymi i nieaktywnymi społecznie jest znacznie bardziej płynna, niż mogłoby się wydawać. O poziomie zaangażowania często decydują nie postawy mieszkańców, lecz okoliczności życiowe, dostępność działań oraz poczucie, że ich obecność i doświadczenie są potrzebne. W tym kontekście rolą Centrum Kultury może być nie tylko organizowanie wydarzeń, ale także budowanie mostów pomiędzy mieszkańcami i tworzenie warunków do stopniowego włączania nowych osób w życie wspólnoty.

4.7 Badanie potencjału kulturotwórczego mieszkańców – twórczość ukryta w codzienności

Jednym z najbardziej pogłębionych elementów diagnozy lokalnej było badanie jakościowe skierowane do mieszkańców posiadających kompetencje twórcze, artystyczne

i rękodzielnicze. W badaniu uczestniczyły osoby zajmujące się między innymi ceramiką, makramą, bibułkarstwem, tworzeniem ozdób okolicznościowych, florystyką, rękodziełem regionalnym oraz działalnością warsztatową. Celem badania było rozpoznanie lokalnego potencjału kulturotwórczego oraz określenie warunków umożliwiających szersze włączenie mieszkańców w działalność Centrum Kultury. Badanie pokazało, że na terenie gminy funkcjonuje wiele osób posiadających wysokie kompetencje twórcze, które rozwijają swoje zainteresowania często od wielu lat. Co istotne, w większości przypadków nie są to osoby zawodowo związane z kulturą, lecz mieszkańcy, którzy swoją pasję rozwijają obok pracy zawodowej i obowiązków rodzinnych. Twórczość stanowi dla nich sposób wyrażania siebie, formę odpoczynku, a często również kontynuację tradycji rodzinnych.

Twórczość rodząca się z doświadczenia i tradycji

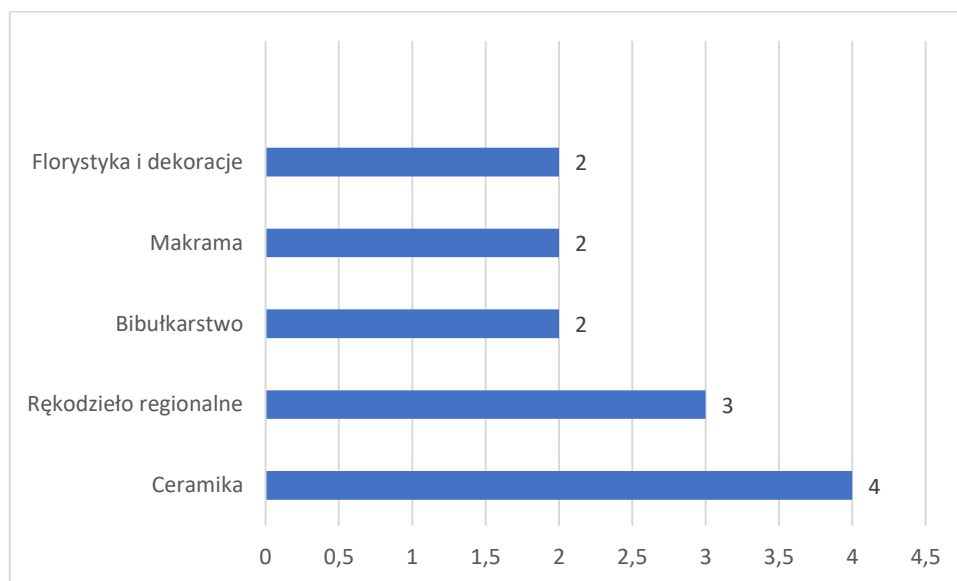
Przeprowadzone wywiady pokazują, że wiele kompetencji kulturowych rozwijało się w sposób naturalny i nieformalny. Część respondentów podkreślała, że odkryła swoje zdolności dopiero w dorosłym życiu, często po zakończeniu aktywności zawodowej lub w momencie, gdy pojawiło się więcej czasu na rozwijanie własnych zainteresowań.

Jedna z rozmówczyń przyznała:

„Dopiero wtedy odkryłam, że coś potrafię. Wcześniej nawet nie podejrzewałam siebie o to, że coś umiem.”

Inni respondenci wskazywali na znaczenie rodzinnego przekazu wiedzy i umiejętności. Szczególnie widoczne było to w przypadku wykonywania palm wielkanocnych, kwiatów z bibuły czy tradycyjnych ozdób regionalnych, których uczono się od rodziców i dziadków. Wypowiedzi uczestników pokazują, że twórczość bardzo często rozwija się poza formalnym systemem edukacji artystycznej. Umiejętności zdobywane są metodą prób i błędów, poprzez obserwację innych osób, rodzinne doświadczenia oraz wieloletnią praktykę. Dzięki temu lokalna twórczość zachowuje autentyczny charakter i stanowi ważny element niematerialnego dziedzictwa gminy.

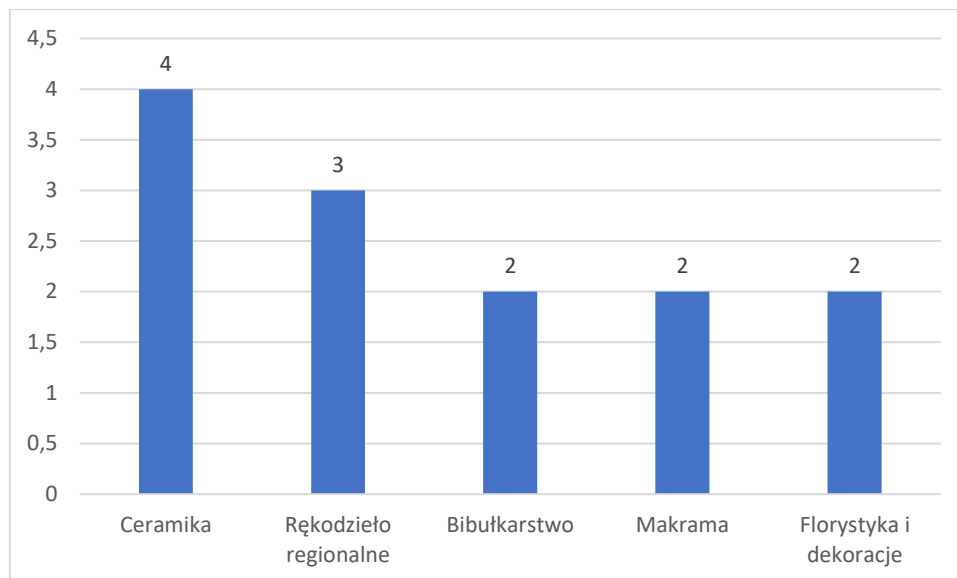
wykras 15. Główne obszary aktywności twórczej respondentów

Twórcy chcą dzielić się swoimi umiejętnościami

Jednym z najbardziej optymistycznych rezultatów badania jest bardzo wysoka gotowość respondentów do prowadzenia warsztatów, pokazów oraz działań edukacyjnych skierowanych do mieszkańców. Większość rozmówców posiada już doświadczenie w pracy z dziećmi lub dorosłymi i deklaruje chęć dalszego dzielenia się swoją wiedzą. Szczególnie często pojawiała się potrzeba organizacji warsztatów rodzinnych, podczas których dzieci mogłyby uczestniczyć razem z rodzicami lub dziadkami. Respondenci podkreślali, że właśnie takie działania najlepiej sprzyjają przekazywaniu umiejętności oraz budowaniu więzi międzypokoleniowych. W rozmowach wyraźnie widoczne było również poczucie satysfakcji płynące z możliwości przekazywania własnej wiedzy innym. Dla wielu osób prowadzenie warsztatów nie jest wyłącznie formą prezentowania umiejętności, ale także sposobem budowania relacji, zdobywania nowych doświadczeń oraz wzmacniania wiary we własne możliwości. Pokazuje to, że działania twórcze mogą pełnić ważną funkcję rozwojową nie tylko dla uczestników warsztatów, ale również dla samych prowadzących.

Wykres 16. Deklarowana gotowość do współpracy z Centrum Kultury

Problemem nie jest brak twórców, lecz ich niewidoczność

W niemal wszystkich wywiadach pojawiał się podobny wątek – na terenie gminy działa znacznie więcej osób utalentowanych, niż powszechnie się uważa. Wiele mieszkańców tworzy w domach, prowadzi własne działania rękodzielnicze lub rozwija pasje artystyczne, jednak ich aktywność pozostaje niewidoczna dla szerszej społeczności. Respondenci wskazywali, że brakuje przestrzeni prezentacji lokalnej twórczości, stałych wystaw oraz działań promujących mieszkańców posiadających wyjątkowe umiejętności. W opinii badanych potencjał ten jest obecnie wykorzystywany jedynie częściowo. Jak zauważyła jedna z uczestniczek:

„Rękodzielników jest dużo. Ja znam dużo osób, które tworzą dla siebie, ale nie mają gdzie tego pokazać.”

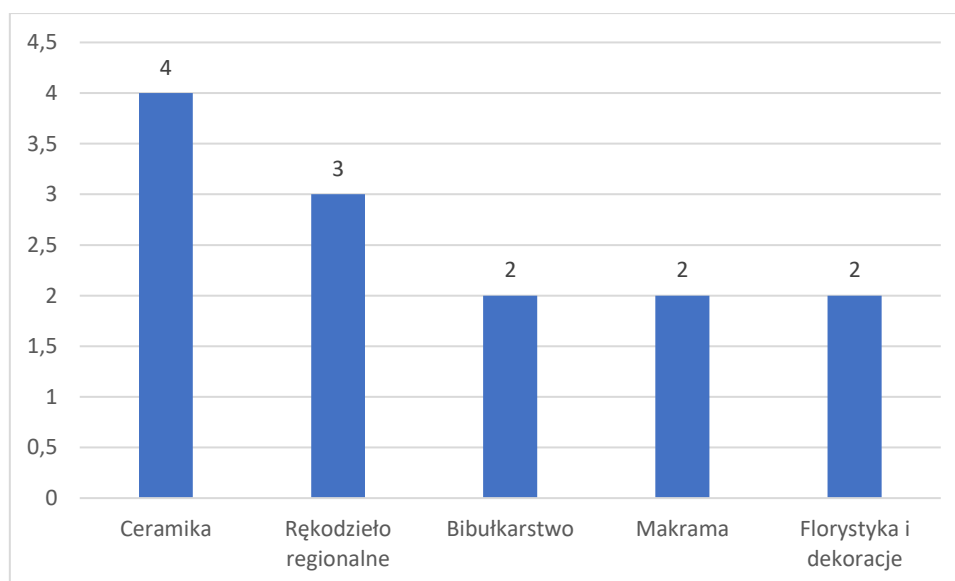
Badanie ujawniło również potrzebę bardziej systematycznego wyszukiwania osób posiadających kompetencje kulturotwórcze. W opinii respondentów wiele talentów pozostaje nieodkrytych wyłącznie dlatego, że nikt wcześniej nie zaprosił tych osób do współpracy. Interesującym spostrzeżeniem jest fakt, że wielu mieszkańców nie określa siebie mianem artystów czy twórców, mimo posiadania wysokich kompetencji i bogatego doświadczenia.

Wskazuje to na potrzebę działań wzmacniających poczucie sprawczości oraz budujących przekonanie, że lokalne pasje i umiejętności mają realną wartość dla społeczności. W wielu przypadkach pierwszym krokiem nie jest nauka nowych kompetencji, lecz dostrzeżenie i docenienie tych, które już istnieją.

Ceramika jako wyróżnik kulturowy gminy

Szczególnie interesującym wątkiem obecnym w kilku wywiadach była kwestia budowania lokalnej marki kulturowej gminy. Respondenci zgodnie wskazywali, że jednym z najbardziej rozpoznawalnych i rozwijających się obecnie obszarów jest ceramika. Zwracano uwagę zarówno na rozwiniętą ofertę warsztatową, jak i na rosnącą grupę mieszkańców zdobywających zaawansowane umiejętności pracy z gliną. W wypowiedziach pojawiało się przekonanie, że właśnie ceramika może stać się jednym z elementów wyróżniających gminę Korzenna na tle innych samorządów regionu.

Wykres 17. Obszary wskazywane jako potencjalna lokalna specjalizacja kulturowa

Najważniejsze ustalenia badania

Badanie pokazało, że na terenie gminy Korzenna funkcjonuje liczna grupa mieszkańców rozwijających twórcze pasje i umiejętności poza formalnym obiegiem instytucjonalnym.

Uczestnicy badania postrzegają swoją działalność nie tylko jako hobby, ale również jako sposób wyrażania siebie, podtrzymywania tradycji oraz budowania relacji z innymi ludźmi. Szczególnie istotnym odkryciem okazała się gotowość do dzielenia się wiedzą i doświadczeniem oraz potrzeba większej widoczności lokalnych twórców w przestrzeni społecznej. Analiza wypowiedzi uczestników pokazuje, że działalność twórcza pełni znacznie szerszą funkcję niż rozwijanie zainteresowań. Dla wielu osób jest sposobem wyrażania siebie, budowania poczucia własnej wartości oraz podtrzymywania relacji z innymi mieszkańcami. Szczególnie interesujące jest to, że część respondentów dopiero w trakcie rozmów zaczynała dostrzegać wartość własnych umiejętności. Pokazuje to, że jednym z wyzwań lokalnej polityki kulturalnej może być nie tylko rozwijanie nowych kompetencji, ale również odkrywanie i docenianie tych, które już istnieją w społeczności.

Głos mieszkańców

„Dopiero wtedy odkryłam, że coś potrafię. Wcześniej nawet nie podejrzewałam siebie o to, że coś umiem.”

„Rękodzielników jest dużo. Ja znam dużo osób, które tworzą dla siebie, ale nie mają gdzie tego pokazać.”

„Największą radość daje mi to, że mogę nauczyć czegoś innych.”

Wnioski diagnostyczne

Badanie pokazuje, że lokalna twórczość pełni znacznie szerszą funkcję niż tworzenie przedmiotów czy rozwijanie zainteresowań. Dla wielu mieszkańców jest sposobem budowania poczucia własnej wartości, podtrzymywania relacji społecznych oraz zachowywania rodzinnych i regionalnych tradycji. Szczególnym wyzwaniem na kolejne lata wydaje się tworzenie warunków, w których lokalni twórcy będą mogli nie tylko prezentować swoje prace, ale również rozwijać kompetencje, wzajemnie się inspirować i budować sieć współpracy. Tak rozumiana działalność może przyczyniać się nie tylko do rozwoju kultury, ale również do wzmocnienia aktywności społecznej, poczucia sprawczości i dumy z lokalnych zasobów.

5. Kluczowe wyzwania dla Centrum Kultury w Korzennej

Przeprowadzona diagnoza lokalna pozwoliła nie tylko rozpoznać potrzeby mieszkańców, ale również wskazać najważniejsze wyzwania, które będą miały wpływ na dalszy rozwój działalności Centrum Kultury w Korzennej. Wynikają one zarówno ze zmian społecznych zachodzących w lokalnej społeczności, jak i z oczekiwań mieszkańców dotyczących sposobu funkcjonowania współczesnej instytucji kultury. Analiza przeprowadzonych badań pokazuje, że przyszłość Centrum Kultury wiąże się nie tylko z organizacją wydarzeń, ale przede wszystkim z budowaniem relacji, odkrywaniem lokalnych zasobów oraz tworzeniem warunków do aktywnego uczestnictwa mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym gminy.

5.1 Przekształcanie odbiorców kultury we współtwórców działań

Jednym z najważniejszych wyzwań jest rozwijanie modelu działania opartego na współpracy z mieszkańcami. Wyniki diagnozy pokazują, że społeczność lokalna posiada wiele pomysłów, umiejętności i doświadczeń, które mogą wzbogacać ofertę Centrum Kultury. Mieszkańcy coraz częściej oczekują możliwości współdecydowania o kierunkach działań oraz aktywnego udziału w ich realizacji. Oznacza to potrzebę tworzenia przestrzeni do dialogu, konsultacji i wspólnego planowania inicjatyw.

5.2 Wydobywanie i aktywizowanie ukrytego potencjału mieszkańców

Badania przeprowadzone wśród lokalnych twórców, seniorów oraz osób rzadko uczestniczących w kulturze pokazały, że na terenie gminy funkcjonuje znacznie większy potencjał społeczny i kulturowy niż wynikałoby to z liczby osób aktywnie uczestniczących w wydarzeniach organizowanych przez instytucje. Wielu mieszkańców posiada cenne kompetencje związane z rękodziełem, tradycją regionalną, działalnością społeczną, edukacją czy organizacją wydarzeń. Często jednak nie identyfikują oni własnych umiejętności jako zasobu wartościowego dla innych lub nie posiadają przestrzeni do ich prezentacji. Kluczowym wyzwaniem jest więc rozpoznawanie lokalnych liderów, twórców i społeczników oraz tworzenie warunków do wykorzystania ich potencjału w działaniach realizowanych na rzecz całej społeczności.

Przeprowadzone badania ilościowe i jakościowe jednoznacznie wskazują, że najważniejszym zasobem gminy Korzenna są mieszkańcy – ich wiedza, doświadczenia, umiejętności, relacje społeczne oraz gotowość do angażowania się w działania na rzecz społeczności lokalnej. W trakcie diagnozy ujawniono znaczący potencjał osób aktywnych społecznie, lokalnych twórców, rękodzielników, członków zespołów regionalnych, rodziców, seniorów oraz mieszkańców, którzy dotychczas pozostawali poza głównym nurtem działalności kulturalnej.

Szczególnie istotnym odkryciem diagnozy było dostrzeżenie tzw. ukrytych zasobów społeczności lokalnej. Wiele osób posiada kompetencje artystyczne, organizacyjne, edukacyjne i społeczne, które rozwijane są poza formalnym systemem instytucji kultury. Badania pokazały, że mieszkańcy często nie postrzegają własnych umiejętności jako potencjału mogącego służyć całej społeczności. Jednocześnie deklarują gotowość do dzielenia się wiedzą, prowadzenia warsztatów, angażowania się w działania międzypokoleniowe oraz współtworzenia inicjatyw lokalnych. Potwierdzają to zarówno wywiady z lokalnymi twórcami, jak i rozmowy z mieszkańcami rzadziej uczestniczącymi w życiu społeczno-kulturalnym.

Wyniki badań wskazują również na szczególną rolę kobiet w życiu społecznym i kulturalnym gminy. To właśnie kobiety bardzo często pełnią funkcję nieformalnych animatorek lokalnej aktywności, organizatorek wydarzeń, opiekunek tradycji rodzinnych oraz osób integrujących społeczność wokół wspólnych działań. Ich aktywność widoczna była zarówno podczas konsultacji społecznych, jak i w badaniach prowadzonych wśród rodziców oraz lokalnych twórców. Potencjał ten stanowi ważny kapitał społeczny, który może zostać szerzej wykorzystany w działaniach Centrum Kultury.

Badania potwierdziły także duże znaczenie relacji międzypokoleniowych. Wiedza o lokalnych tradycjach, rękodziele, muzyce regionalnej oraz historii miejscowości przekazywana jest przede wszystkim w rodzinach i środowiskach nieformalnych. Szczególną rolę odgrywają tutaj seniorzy, którzy są depozytariuszami pamięci lokalnej oraz tradycyjnych umiejętności. Jednocześnie młodsze pokolenia wykazują zainteresowanie poznawaniem lokalnego dziedzictwa, zwłaszcza wtedy, gdy przekazywane jest ono w atrakcyjnej, praktycznej i angażującej formie.

Wnioski płynące z diagnozy wskazują, że przyszły rozwój działalności Centrum Kultury powinien opierać się na modelu współtworzenia kultury przez mieszkańców. Oznacza

to wzmacnianie inicjatyw oddolnych, tworzenie przestrzeni do realizacji własnych pomysłów, rozwijanie wolontariatu, wspieranie lokalnych liderów oraz systematyczne odkrywanie i promowanie talentów obecnych w społeczności. Rolą instytucji kultury staje się nie tylko organizowanie wydarzeń, lecz przede wszystkim uruchamianie potencjału społecznego mieszkańców i budowanie trwałych relacji opartych na współpracy oraz współodpowiedzialności za rozwój lokalnej kultury.

5.3 Zwiększanie dostępności działań kulturalnych

Jednym z najczęściej wskazywanych problemów była ograniczona dostępność części działań wynikająca z rozproszonej struktury osadniczej gminy. Szczególnie seniorzy zwracali uwagę na trudności transportowe oraz problemy z dotarciem do miejsc realizacji wydarzeń. Wyzwaniem pozostaje zapewnienie równomiernego dostępu do kultury mieszkańcom wszystkich sołectw oraz rozwijanie oferty realizowanej bliżej miejsca zamieszkania odbiorców. Wyniki badań wskazują na potrzebę dalszego wzmacniania roli filii Centrum Kultury, organizowania działań mobilnych oraz realizacji wydarzeń w przestrzeniach lokalnych i plenerowych.

5.4 Docieranie do mieszkańców poza mediami społecznościowymi

Diagnoza pokazała wyraźnie, że mimo skutecznej obecności Centrum Kultury w mediach społecznościowych część mieszkańców nadal pozostaje poza tym obiegiem informacyjnym. Problem ten szczególnie dotyczy seniorów, osób starszych oraz mieszkańców mniej aktywnie korzystających z Internetu. W konsekwencji część potencjalnych odbiorców nie posiada pełnej wiedzy o realizowanych działaniach i możliwościach uczestnictwa. Wyzwanie stanowi budowanie wielokanałowego systemu komunikacji wykorzystującego zarówno narzędzia cyfrowe, jak i tradycyjne formy przekazu funkcjonujące w społeczności lokalnej.

5.5 Wzmacnianie działań międzypokoleniowych

Jednym z najcenniejszych zasobów gminy Korzenna jest silna obecność tradycji rodzinnych oraz funkcjonowanie środowisk przekazujących wiedzę i umiejętności pomiędzy

pokoleniami. Wyniki badań pokazują jednak, że potencjał ten nie jest jeszcze w pełni wykorzystywany. Szczególnie widoczna jest potrzeba tworzenia przestrzeni spotkania dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów wokół wspólnych działań opartych na lokalnym dziedzictwie, rękodziele, muzyce czy historii regionu. Dalszy rozwój oferty powinien wzmacniać naturalne relacje międzypokoleniowe i wykorzystywać je jako narzędzie budowania lokalnej wspólnoty.

5.6 Ochrona i współczesne wykorzystanie lokalnego dziedzictwa

Badania prowadzone wśród seniorów, rodziców zespołów regionalnych oraz lokalnych twórców pokazały ogromne znaczenie lokalnego dziedzictwa kulturowego dla mieszkańców gminy. Jednocześnie zauważalne jest ryzyko stopniowej utraty części wiedzy, umiejętności i tradycji funkcjonujących obecnie głównie w pamięci najstarszego pokolenia. Wyzwaniem staje się nie tylko zachowanie tych zasobów, ale również ich współczesna interpretacja i wykorzystanie w działaniach atrakcyjnych dla młodszych mieszkańców. Dotyczy to między innymi rękodzieła, muzyki regionalnej, tradycyjnych zawodów, lokalnej historii oraz niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

5.7 Budowanie lokalnej marki kulturowej gminy

Przeprowadzone badania ujawniły potrzebę silniejszego eksponowania unikalnych zasobów kulturowych gminy Korzenna. Wśród potencjalnych wyróżników wskazywano między innymi działalność zespołów regionalnych, rozwijającą się ceramikę, rękodzieło artystyczne, tradycje ludowe oraz bogate dziedzictwo przyrodnicze i krajobrazowe gminy. Wyzwaniem dla Centrum Kultury pozostaje budowanie spójnej narracji promującej lokalną tożsamość oraz tworzenie rozpoznawalnych produktów kulturowych opartych na zasobach mieszkańców i dziedzictwie regionu.

5.8 Rozwijanie Centrum Kultury jako centrum relacji społecznych

Wyniki diagnozy pokazują, że mieszkańcy postrzegają kulturę przede wszystkim jako przestrzeń spotkania, rozmowy, współpracy i budowania relacji społecznych. Oznacza to, że współczesna rola Centrum Kultury wykracza poza organizowanie wydarzeń i obejmuje funkcję animatora życia społecznego oraz miejsca budowania wspólnoty lokalnej. Najważniejszym

wyzwaniem strategicznym staje się więc rozwój Centrum Kultury jako otwartej przestrzeni współpracy mieszkańców, organizacji społecznych, grup nieformalnych, twórców i lokalnych liderów. Taki model działania jest zgodny zarówno z oczekiwaniami mieszkańców ujawnionymi w diagnozie, jak i z założeniami programu Dom Kultury+ opartymi na idei partycypacji, współdecydowania i aktywności obywatelskiej.

6. Obszary rekomendowane do rozwoju działalności Centrum Kultury w Korzennej

Przeprowadzona diagnoza pokazuje, że największym zasobem gminy Korzenna nie są wyłącznie instytucje, infrastruktura czy wydarzenia, ale sami mieszkańcy – ich doświadczenia, relacje społeczne, wiedza, tradycje, pasje i gotowość do działania. Współczesne Centrum Kultury nie powinno być jedynie organizatorem wydarzeń, lecz przestrzenią uruchamiania lokalnego potencjału oraz budowania wspólnoty opartej na współpracy i współodpowiedzialności. Wyniki badań wskazują kilka strategicznych obszarów, które mogą stać się fundamentem dalszego rozwoju Centrum Kultury w Korzennej. Przedstawione poniżej rekomendacje stanowią również zaproszenie dla mieszkańców do wspólnego tworzenia życia społeczno-kulturalnego gminy. Wiele z opisanych obszarów może stać się przestrzenią dla oddolnych inicjatyw, nowych pomysłów i działań realizowanych przez samych mieszkańców, grupy nieformalne, organizacje społeczne czy lokalnych liderów.

Centrum Kultury w Korzennej chce pełnić rolę partnera i animatora tych procesów – wspierać mieszkańców w rozwijaniu pomysłów, pomagać w ich realizacji oraz tworzyć warunki do współpracy pomiędzy osobami, które chcą działać na rzecz swojej miejscowości. W tym kontekście rekomendowane kierunki rozwoju należy traktować nie tylko jako plan działania dla instytucji, ale również jako inspirację do podejmowania własnych inicjatyw przez społeczność lokalną.

To właśnie mieszkańcy najlepiej znają potrzeby swoich środowisk, dostrzegają lokalne możliwości i wiedzą, jakie działania mogą integrować sąsiadów, rozwijać zainteresowania czy wzmocnić więzi międzyludzkie. Dlatego szczególnie liczymy, że część przedstawionych poniżej obszarów stanie się punktem wyjścia do realizacji inicjatyw tworzonych przez mieszkańców i dla mieszkańców.

6.1 Centrum Kultury jako miejsce współtworzenia, a nie wyłącznie uczestnictwa

Jednym z najważniejszych wniosków płynących z diagnozy jest potrzeba wzmocnienia aktywnej roli mieszkańców w życiu kulturalnym gminy. W wielu badaniach pojawiały się osoby posiadające wiedzę, doświadczenie, pasję i kompetencje, które mogą zostać wykorzystane w działaniach społeczno-kulturalnych. Przyszły model działania Centrum Kultury powinien zakładać przechodzenie od oferty przygotowywanej dla mieszkańców do działań tworzonych wspólnie z mieszkańcami. Oznacza to rozwijanie inicjatyw oddolnych, konsultowanie kierunków rozwoju oferty oraz tworzenie przestrzeni, w której mieszkańcy mogą realizować własne pomysły. W takim modelu instytucja staje się animatorem i partnerem lokalnej aktywności, a nie wyłącznie organizatorem wydarzeń.

6.2 Odkrywanie ludzi i lokalnych talentów

Przeprowadzone badania ujawniły obecność wielu osób posiadających wyjątkowe kompetencje artystyczne, rękodzielnicze, organizacyjne i społeczne. Znaczna część tego potencjału pozostaje jednak niewidoczna i funkcjonuje poza formalnym obiegiem kultury. W najbliższych latach szczególnie ważne wydaje się tworzenie mechanizmów pozwalających identyfikować, wspierać i promować mieszkańców posiadających pasję oraz umiejętności mogące wzbogacić lokalne życie społeczne. Centrum Kultury może stać się miejscem odkrywania lokalnych liderów, twórców, animatorów i społeczników, budując jednocześnie lokalną sieć współpracy opartą na wiedzy i doświadczeniu mieszkańców.

6.3 Kobiety jako ważna siła rozwoju społecznego

W trakcie diagnozy bardzo wyraźnie zaznaczyła się rola kobiet jako organizatorek życia rodzinnego, inicjatorek działań społecznych, depozytariuszek tradycji oraz osób aktywnie angażujących się w życie lokalnych społeczności. Jednocześnie wiele rozmów pokazało, że kobiety często nie dostrzegają własnych kompetencji jako wartościowych zasobów dla społeczności lub nie posiadają wystarczającej przestrzeni do rozwijania własnych inicjatyw.

Rekomenduje się rozwijanie działań wspierających aktywność kobiet poprzez:

- tworzenie przestrzeni wymiany doświadczeń,
- rozwój kompetencji społecznych i liderских,
- wspieranie kobiecych inicjatyw lokalnych,
- promocję lokalnych twórczyń i animatorek,
- budowanie sieci współpracy kobiet działających w różnych środowiskach.

Wzmacnianie potencjału kobiet może stać się jednym z najważniejszych narzędzi aktywizacji społecznej na poziomie lokalnym.

6.4 Budowanie wiary mieszkańców we własne możliwości

Jednym z mniej oczywistych, ale bardzo istotnych wniosków diagnozy jest potrzeba wzmacniania poczucia sprawczości mieszkańców. W wielu rozmowach pojawiały się osoby posiadające znaczące doświadczenie, umiejętności i wiedzę, które jednocześnie nie wierzyły, że mogłyby prowadzić warsztaty, inicjować działania lub pełnić rolę lokalnych ekspertów.

Dlatego ważnym kierunkiem rozwoju powinno być tworzenie programów rozwijających:

- pewność siebie,
- kompetencje społeczne,
- umiejętność pracy z grupą,
- wystąpienia publiczne,
- animację społeczną,
- realizację własnych inicjatyw.

Szczególnie wartościowe mogą być działania typu „Akademia Lokalnych Pasji”, „Szkoła Animatorów Społecznych” czy programy wspierające mieszkańców w przechodzeniu od roli uczestnika do roli współtwórcy.

6.5 Międzypokoleniowe dzielenie się doświadczeniem

Diagnoza pokazuje, że jedną z największych wartości społeczności lokalnej jest obecność osób reprezentujących różne pokolenia i posiadających odmienne doświadczenia życiowe. Seniorzy dysponują wiedzą dotyczącą tradycji, historii i dawnych umiejętności.

Młodsze pokolenia wnoszą nowe kompetencje, energię i znajomość współczesnych technologii. Rodziny natomiast stanowią naturalną przestrzeń przekazywania wartości i doświadczeń. Przyszłe działania powinny sprzyjać spotkaniu tych zasobów poprzez projekty oparte na współpracy pokoleń, wzajemnym uczeniu się oraz wspólnym tworzeniu inicjatyw społeczno-kulturalnych.

6.6 Kultura zakorzeniona w miejscu

Badania przeprowadzone podczas Majówki Korzeńskiej oraz konsultacji społecznych pokazują, że mieszkańcy silnie identyfikują się ze swoją gminą. Duże znaczenie mają dla nich krajobraz, historia miejscowości, lokalne tradycje oraz miejsca posiadające wartość symboliczną. Dlatego istotnym kierunkiem działań powinno być rozwijanie projektów opartych na lokalnej tożsamości, które będą wzmacniać poczucie przynależności oraz budować dumę z miejsca zamieszkania. Szczególny potencjał posiadają inicjatywy związane z dokumentowaniem historii mieszkańców, popularyzacją dziedzictwa niematerialnego oraz odkrywaniem lokalnych opowieści i tradycji.

6.7 Kultura bliżej mieszkańców

Jednym z wyzwań wskazywanych w badaniach są bariery związane z dostępnością działań kulturalnych, szczególnie w przypadku mieszkańców bardziej oddalonych miejscowości oraz seniorów. Dlatego rekomenduje się rozwijanie modelu kultury obecnej w różnych częściach gminy, wykorzystującej lokalne przestrzenie, świetlice, szkoły, miejsca spotkań i przestrzenie plenerowe. Kultura nie musi być związana wyłącznie z budynkiem instytucji – może docierać tam, gdzie na co dzień żyją mieszkańcy.

6.8 Zielone Centrum Kultury

W kilku badaniach mieszkańcy wskazywali przyrodę jako jeden z najważniejszych elementów lokalnej tożsamości. Walory krajobrazowe, lasy, szlaki, przestrzenie otwarte i miejsca rekreacji stanowią ważny zasób gminy. Warto rozwijać działania łączące kulturę, edukację i środowisko naturalne poprzez:

- wydarzenia plenerowe,
- warsztaty ekologiczne,
- działania artystyczne w przestrzeni otwartej,
- spacerzy tematyczne,
- projekty społeczne związane z troską o lokalne otoczenie.

Takie inicjatywy mogą jednocześnie wzmacniać aktywność mieszkańców, integrację społeczną i edukację ekologiczną.

6.9 Centrum Kultury jako centrum relacji społecznych

Najważniejszym wnioskiem płynącym z całej diagnozy jest fakt, że mieszkańcy postrzegają kulturę przede wszystkim jako przestrzeń spotkania, rozmowy i wspólnego działania. Oznacza to, że przyszłość Centrum Kultury nie powinna być budowana wyłącznie wokół wydarzeń, lecz wokół ludzi i relacji pomiędzy nimi. Szczęólnego znaczenia nabierają działania integracyjne, inicjatywy sąsiedzkie, projekty rodzinne oraz przedsięwzięcia angażujące różne środowiska lokalne. W perspektywie długofalowej Centrum Kultury w Korzennej może pełnić rolę lokalnego centrum aktywności społecznej – miejsca, które nie tylko organizuje kulturę, ale przede wszystkim pomaga mieszkańcom spotykać się, współpracować i wspólnie tworzyć lokalną wspólnotę.

6.10 Rekomendacje organizacyjne i rozwojowe dla Centrum Kultury w Korzennej

Rozwijanie wielokanałowej komunikacji z mieszkańcami

Wyniki diagnozy pokazują, że skuteczna komunikacja pozostaje jednym z kluczowych warunków uczestnictwa mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym. Centrum Kultury powinno rozwijać równoległe kanały cyfrowe oraz tradycyjne formy przekazywania informacji. Oprócz mediów społecznościowych istotną rolę mogą odgrywać sołectwa, szkoły, parafie, lokalne organizacje oraz bezpośrednie sieci kontaktów funkcjonujące w poszczególnych miejscowościach. Szczęólnie znaczenie ma docieranie do seniorów oraz mieszkańców rzadziej korzystających z Internetu.

Kultura dostosowana do rytmu życia mieszkańców

Przeprowadzone badania wskazują, że jedną z głównych barier uczestnictwa są obowiązki rodzinne i zawodowe. W planowaniu działań warto uwzględniać potrzeby różnych grup mieszkańców poprzez organizację wydarzeń w godzinach popołudniowych, wieczornych oraz w weekendy. Istotne jest również rozwijanie krótszych, bardziej elastycznych form aktywności, które łatwiej wpisać w codzienne funkcjonowanie rodzin.

Wzmacnianie lokalnych liderów i animatorów

Na terenie gminy funkcjonuje wiele osób posiadających doświadczenie społeczne, organizacyjne, edukacyjne i twórcze. Warto tworzyć przestrzeń do ich rozwoju poprzez szkolenia, spotkania sieciujące, wizyty studyjne oraz działania wzmacniające kompetencje liderek. Szczególną uwagę należy poświęcić kobietom pełniącym rolę nieformalnych animatorek życia społecznego oraz osobom posiadającym potencjał do inicjowania działań oddolnych.

Budowanie lokalnej sieci współpracy

Rozwój działalności Centrum Kultury powinien opierać się na partnerstwie z lokalnymi instytucjami, szkołami, organizacjami społecznymi, Ochotniczymi Strażami Pożarnymi, Kołami Gospodyń Wiejskich, parafiami oraz grupami nieformalnymi. Współpraca ta może przyczynić się do skuteczniejszego docierania do mieszkańców oraz tworzenia oferty odpowiadającej na rzeczywiste potrzeby społeczności lokalnej.

Rozwijanie kultury blisko mieszkańców

Warto wzmacniać działania realizowane poza główną siedzibą Centrum Kultury, wykorzystując potencjał świetlic, szkół, przestrzeni publicznych oraz miejsc naturalnych spotkań mieszkańców. Taki model pozwala zwiększać dostępność oferty i docierać do osób, które rzadziej uczestniczą w wydarzeniach organizowanych centralnie.

Promocja lokalnej twórczości i talentów

Diagnoza pokazała istnienie licznej grupy mieszkańców posiadających umiejętności artystyczne, rękodzielnicze i edukacyjne. Warto rozwijać systematyczne działania służące

prezentowaniu ich dorobku poprzez wystawy, kiermasze, warsztaty, spotkania autorskie oraz lokalne przeglądy twórczości. Szczególnym kierunkiem rozwoju może być wspieranie ceramiki jako jednego z potencjalnych wyróżników kulturowych gminy.

Centrum Kultury jako miejsce inicjowania pomysłów mieszkańców

Warto rozwijać mechanizmy umożliwiające mieszkańcom zgłaszanie własnych inicjatyw i współdecydowanie o kierunkach działań. Mogą temu służyć konsultacje społeczne, otwarte spotkania, grupy robocze oraz stała „przestrzeń pomysłów”, w której mieszkańcy będą mogli zgłaszać własne propozycje działań i projektów.

Wzmacnianie roli pracowników Centrum Kultury jako animatorów społecznych

Pracownicy Centrum Kultury mogą pełnić rolę nie tylko organizatorów wydarzeń, ale również osób rozpoznających potencjał mieszkańców, budujących relacje i wspierających inicjatywy oddolne. Tak rozumiana działalność wzmacnia funkcję instytucji jako lokalnego centrum współpracy, integracji i aktywności obywatelskiej.

7. Podsumowanie diagnozy

Przeprowadzona diagnoza społeczno-kulturowa pozwoliła spojrzeć na gminę Korzenna z perspektywy jej mieszkańców – ich doświadczeń, codziennych aktywności, zainteresowań oraz sposobu postrzegania miejsca, w którym żyją. Badania pokazały, że lokalna kultura nie ogranicza się do wydarzeń organizowanych przez instytucje, lecz jest obecna w relacjach międzyludzkich, rodzinnych tradycjach, działalności społecznej, twórczości mieszkańców oraz wspólnych doświadczeniach budujących poczucie przynależności do lokalnej wspólnoty.

W niemal wszystkich przeprowadzonych badaniach powracał jeden motyw – silne przywiązanie do miejsca zamieszkania. Mieszkańcy, opisując gminę Korzenna, wskazywali nie tylko charakterystyczne miejsca, takie jak Diable Skały, Dwór w Lipnicy Wielkiej czy lokalne wydarzenia, ale przede wszystkim ludzi, sąsiedzką życzliwość, rodzinne więzi i atmosferę wzajemnej bliskości. To właśnie te elementy tworzą fundament lokalnej tożsamości i sprawiają, że gmina jest postrzegana jako miejsce, z którym warto wiązać swoją przyszłość.

Badania ujawniły również bogactwo talentów, pasji i umiejętności obecnych wśród mieszkańców. W rozmowach i ankietach pojawiały się osoby gotowe dzielić się wiedzą,

prowadzić warsztaty, angażować się w organizację wydarzeń czy wspierać działania społeczne. Szczególnie cenne okazało się odkrycie wielu osób, które posiadają wartościowe kompetencje, ale dotychczas nie miały okazji wykorzystać ich w szerszej działalności na rzecz lokalnej społeczności.

Ważną rolę w życiu gminy odgrywa dziedzictwo kulturowe przekazywane pomiędzy pokoleniami. Działalność zespołów regionalnych „Mali Lipniczanie”, „Lipniczanie” i „Janczowioki”, współpraca z Orkiestrą Dętą OSP Mogilno, aktywność Szkoły Muzycznej I stopnia oraz zaangażowanie lokalnych twórców pokazują, że tradycja pozostaje żywym elementem współczesnego życia społecznego. Mieszkańcy nie traktują jej jako zamkniętego rozdziału historii, lecz jako część swojej codzienności i ważne źródło lokalnej identyfikacji.

Diagnoza pokazała także, że mieszkańcy oczekują kultury bliskiej codziennemu życiu – dostępnej, otwartej i tworzonej wspólnie. Szczególnym zainteresowaniem cieszą się działania rodzinne, warsztaty praktyczne, inicjatywy międzypokoleniowe, wydarzenia plenerowe oraz aktywności realizowane w przestrzeni lokalnej. Coraz większego znaczenia nabiera możliwość współdecydowania o kierunkach działań oraz aktywnego uczestnictwa w ich przygotowaniu.

Na podstawie przeprowadzonych badań można stwierdzić, że największą siłą gminy Korzenna są ludzie – ich zaangażowanie, wiedza, doświadczenia i gotowość do współpracy. To właśnie w nich znajdują się zasoby, które mogą stać się podstawą dalszego rozwoju życia społeczno-kulturalnego. Zadaniem Centrum Kultury nie jest więc wyłącznie organizowanie wydarzeń, ale przede wszystkim tworzenie warunków do spotkania, współpracy i rozwijania oddolnych inicjatyw mieszkańców.

Projekt „Kulturalne Pomosty” pokazał, że w gminie Korzenna istnieje wiele osób, środowisk i pomysłów, które warto ze sobą połączyć. Najważniejszym efektem diagnozy nie jest zatem wskazanie braków czy problemów, lecz odkrycie energii społecznej obecnej w lokalnej wspólnotce. To ona może stać się fundamentem kolejnych działań oraz źródłem trwałego rozwoju kultury tworzonej wspólnie przez mieszkańców i dla mieszkańców.

Wypełnione ankiety oraz opracowane zestawienie odpowiedzi są dostępne do wglądu w siedzibie Centrum Kultury w Korzennej przez okres 6 miesięcy od zakończenia diagnozy. Osoby zainteresowane mogą zapoznać się z materiałami po wcześniejszym umówieniu wizyty.